

ÇANKIRI

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası

Temmuz 2024

TGA
TÜRKİYE TURİZM
TANITIM VE GELİŞTİRME
AJANSI

ÇANKIRI

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası

04 TEMMUZ 2024

Katkıda Bulunanlar:

Prof. Dr. Bilgehan Gülcan
Prof. Dr. Muharrem Tuna
Doç. Dr. Halil Burak Sakal
Öğr. Gör. Dr. Mustafa Tecimen

Sosyal ve Stratejik Çalışmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Katkılarıyla Hazırlanmıştır.

Kapadokya Üniversitesi

50420 Mustafapaşa, Ürgüp, Nevşehir

İÇERİK

1.	GİRİŞ	1
2.	Küresel Turizmin Analizi ve Hedefler	2
3.	Türkiye Turizminin Analizi ve Ulusal Hedefler	2
4.	Çankırı Turizm Analizi	3
4.1.	İlin Ziyaretçi Analizi ve Hedefi	3
4.2.	İlin Turizm Gelir Analizi ve Hedefi	4
4.3.	İlin Konaklama Analizi ve Hedefi	4
4.4.	İlin Mevsimsellik Durum Analizi	5
4.5.	İlin Turizm Türleri Analizi	6
5.	Destinasyon Risk Analizi	7
6.	Rekabet Analizi ve Rekabet Gücünü Artırma	8
7.	Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarını Geliştirme	9
8.	Gastronomi Kaynaklarını Etkin Kullanma	10
9.	Dijitalleşme ve Akıllı Turizm Uygulamalarını Etkili Kullanma	11
10.	Tematik Rotalar Geliştirme	11
11.	Kent Peyzajını Düzenleme ve Rekreatif Alanları Artırma	13
12.	Deneyimsel Turizm Uygulamalarını Artırma	13
13.	Nitelikli Hediyelik Eşya Envanterini Geliştirme	13
14.	Tuz Ekspresi'nin Devamlılığını Sağlama ve Şartlarını İyileştirme	14
15.	Tuz Ekspresi ile Gelen Ziyaretçilerin Çankırı Kalesi'ni Gezmesini Sağlama	15
16.	Tuz Mağarası İçindeki Faaliyetleri Artırma	15
17.	Çankırı'ya Ulaşım Yollarına Turizm Yönlendirme Levhaları Koyma	15
18.	Çankırı Esnafına ve Halkına Turizm Bilinçlendirme Eğitimi Yapma	16
19.	Yaren Kültürünü Rekreasyon Markası Hâline Getirme	16
20.	Kırkpınar-Serçeler-Saraycık-Mülayim Yaylaları Arası Koridor Oluşturma	17
21.	Bayramören Yamaç Paraşütünü Devamlı Hâle Getirme	17
22.	Çavundur Kaplıcaları'nın Turizm Faaliyetlerini Artırma	18
23.	Yıldıztepe Kayak Merkezi'ni Yıl Boyunca Faaliyette Tutma	18
24.	Eldivan İlçesine Sakin Şehir Ünvanı Alma	19
25.	Yapraklı Panayırı'nı Tekrar Hayata Geçirme	19
26.	Etkili Bir Turizm Yönetimi Oluşturma ve Tanıtımda Bütünleşik Yaklaşımı Benimseme	20

1. GİRİŞ

Çankırı, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan doğal, tarihî ve kültürel zenginlikleriyle ön plana çıkan bir şehirdir. Şehir, doğal güzellikleriyle bilinen Ilgaz Dağları'na da ev sahipliği yapmaktadır. Aynı zamanda Çavundur Kaplıcaları termal turizm açısından önemli bir merkezdir. Yıldıztepe Kayak Merkezi de kış turizmi için dikkat çeken bir alandır. Türkiye'nin en büyük kaya tuzu rezervlerinden birine sahip olan Tuz Mağarası önemli bir turizm cazibesidir. Çankırı, geleneksel evleri, ünlü Koca Meşe Anıt Ağacı, yaylaları, göletleri, tabiat parkları, kayak merkezi, müzeleri, meşhur Bayramören Köprüsü, kaya mezarları ve camileriyle doğa ve tarihin kucaklaştığı bir şehirdir. Kentte doğa turizmi, termal turizm, kültür turizmi ve ekoturizm gibi çeşitli turizm türlerinde gelişme alanı bulunmaktadır. Çankırı Kalesi, Tuz Mağarası ve Taş Mescit şehrin simgeleri durumundadır.

Çankırı Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası, ilin doğal ve kültürel kaynak potansiyeli başta olmak üzere, diğer kaynaklarını da hesaba katarak, başta doğa turizmi olmak üzere termal turizm, kültür turizmi ve ekoturizm gibi turizm türlerinde Türkiye turizminde marka değeri yaratma potansiyeli olan Çankırı'ya yönelik özet biçimde ve odaklı bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Yol Haritası, Covid-19 salgını sürecinde ortaya çıkan, yeni turizm eğilimleri dikkate alınarak güncellenen Türkiye Turizm Ana Planı kapsamında ortaya konan amaç ve hedeflerle uyumlu biçimde hazırlanmış ve Çankırı'nın turizmde kısa ve orta vadede hızlı sonuç alınabilecek öncelikli başlıkları ortaya koymayı amaç edinmiştir.

Çankırı; 2023 yılında yaklaşık 2 bin 500 yabancı, 72 bin yerli olmak üzere yaklaşık toplam 75 bin turisti konaklama tesislerinde ağırlamıştır. Bu faaliyetle elde edilen gelir ise yabancı turist için yaklaşık 353 bin ABD doları, yerli turist için 11,4 milyon ABD doları olmak üzere yaklaşık toplam 11,7 milyon ABD dolarıdır. Aynı yılda ortalama geceleme 1,86 gün olarak gerçekleşirken, ortalama tesis doluluk oranı ise yüzde 34,1 olarak hesaplanmıştır. Söz konusu veriler, ilin potansiyeli göz önüne alındığında Çankırı'nın Türkiye turizmine katkısının daha fazla artırılabilceğini göstermektedir.

Çankırı Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası kapsamında ilin tesise geliste 2028 yılı turist sayısı hedefi, yabancı turist için yaklaşık 6 bin kişi ve yerli turist için 108 bin kişi olmak üzere toplamda yaklaşık 114 bin kişi; turizm geliri hedefi ise yabancı turist için yaklaşık 2,3 milyon ABD doları ve yerli turist için 21,4 milyon ABD doları olmak üzere toplamda yaklaşık 23,8 milyon ABD doları olarak tespit edilmiştir. Bu hedeflere ulaşabilmesine destek olacak ve kısa ve orta vadede sonuçlanabilecek eylem önerileri, *Çankırı Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'nda ortaya konmuştur.

Bir destinasyonun turistik cazibesini koruyarak turizm gelirlerini sürdürebilmesi ve artırabilmesi, turizm kaynakları ve bu kaynakları turizm ürünü olarak sunmadaki gücüne bağlıdır. Günümüzde turizmdeki rekabet gücü gelen ziyaretçi sayısı, gelir, yatak kapasitesi, lüks otellerin sayısı gibi nicel veriler yanında yerine konamayacak doğal, beşerî ve kültürel kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve risklere karşı dayanıklılığı ile ölçülmektedir. Buradan hareketle, *Çankırı Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*, sürdürülebilirlik ve dayanıklılık kavramları ilke ve yaklaşımı ile hazırlanmıştır.

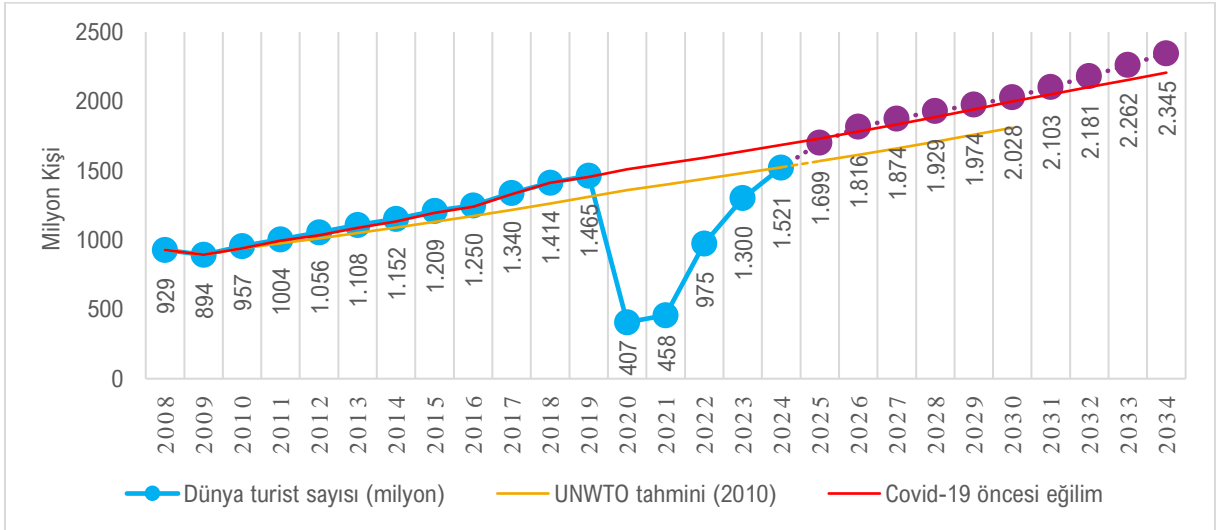
Yol Haritası hazırlık sürecinde Çankırı İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu paydaşları ile 11.06.2024 tarihinde çevrim içi arama konferansı gerçekleştirilmiş ve ile özel, öncelikli geliştirme başlıkları ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne dağıtımı yapılan ve önceden

hazırlanmış İl Politika Tespit Formu ve İl Risk Analiz Anketi olmak üzere iki adet anket formu da il paydaşlarına elektronik ortamda iletilmiş ve sonuçları analiz edilerek metne eklenmiştir. Bu kapsamda *Çankırı Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*, ilin destinasyon yönetim sorumluluğunu üstlenen Çankırı İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu için sürdürülebilir, rekabetçi ve gelir etkisi yüksek turizm gelişimini destekleyen başlıklarla kısa vadeli bir eylem rehberi niteliğindedir.

2. Küresel Turizmin Analizi ve Hedefler

2019 yılında dünya genelindeki turist sayısı, 1,47 milyar kişi ve 1,49 trilyon ABD doları ile rekor düzeye ulaşmıştır. Ancak 2020-2021 yıllarında yaşanan Covid-19 salgını, turizm faaliyetlerini dünya çapında durma noktasına getirmiştir. Salgın sonrası dönemde küresel turizm hacminin 2019 yılı seviyelerine dönmesinin ancak 2025 yılını bulması beklenmektedir (Şekil 2.1.).

Mayıs 2024 tarihli uluslararası istatistikler 2023 yılında uluslararası turizm faaliyetlerine toplam 1 milyar 300 milyon kişinin katıldığını, aynı yıldaki uluslararası turizm gelirlerinin ise 1 trilyon 507 milyar ABD dolarına ulaştığını göstermektedir. Buna göre, 2023 yılında uluslararası turist sayısında bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 33 artış gerçekleşirken, Avrupa kıtasının uluslararası turizmdeki toplam pazar payı yüzde 54,57; Türkiye'nin uluslararası turist sayısından aldığı pay yüzde 4,4 ve uluslararası turizm gelirinden aldığı pay ise yüzde 3,75 olarak gerçekleşmiştir.

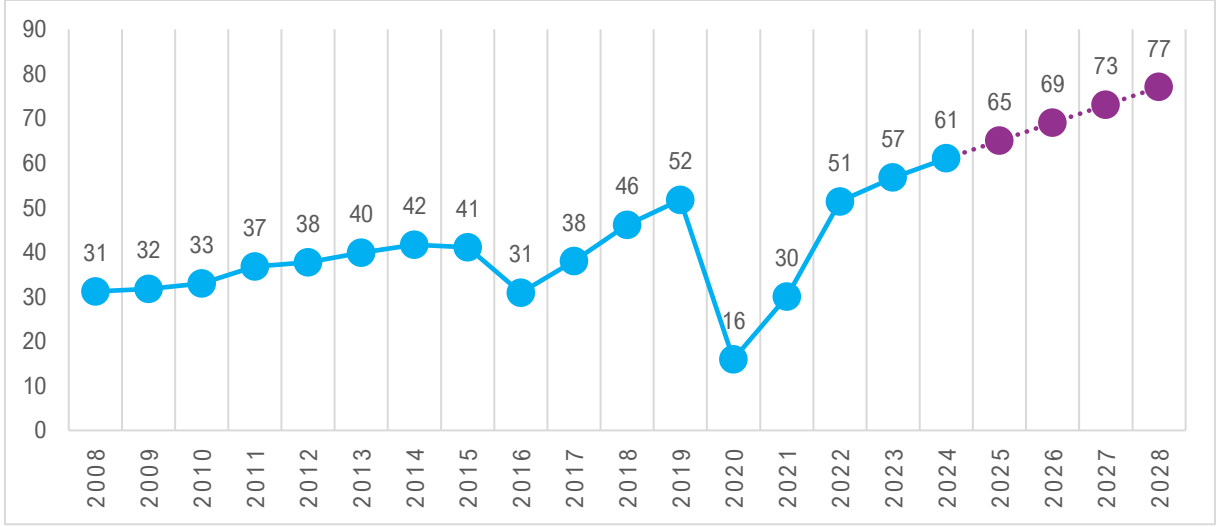
Şekil 2.1. Küresel turist sayıları (milyon kişi): gerçekleştirmeler ve tahminler

Kaynak: UNWTO Mayıs 2024; T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Tahminler 2024 yılından başlamakta olup tahminler yapılırken UNWTO baz senaryosu, Avrupa Seyahat Komisyonu öngörülleri ve uluslararası kuruluşların dünya ekonomisine yönelik büyüme beklentileri esas alınmıştır. 2025-2030 dönemi için Kapadokya Üniversitesi tarafından yapılan tahminler kullanılmıştır.

3. Türkiye Turizminin Analizi ve Ulusal Hedefler

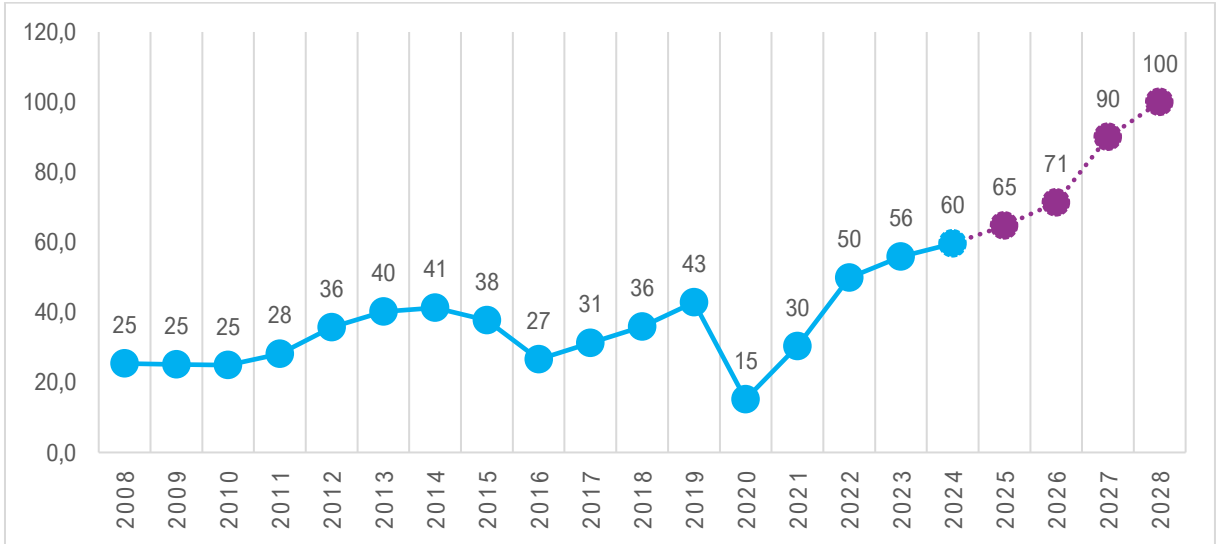
Önemli bir küresel turizm ülkesi olan Türkiye’de, turizm sektörünün gayri safi yurt içi hasılasına doğrudan ve dolaylı katkısı, uzun yıllar ortalamasına göre yaklaşık yüzde 11 seviyesindedir. Covid-19 salgını sonrası TGA tarafından yapılan etkili tanıtım, Güvenli Turizm Sertifika uygulaması ve Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı gibi yaratıcı politikalarla fark yaratan Türk turizmi, “V” çıkışı yakalayarak hızla toparlanmış ve 2023 yılı itibarıyla rekor düzeydeki rakamlara ulaşmıştır. 2023 yılında Türkiye; yaklaşık toplam 57 milyon turist sayısına ve 54 milyar ABD doları gelire ulaşmıştır (Şekil 3.1. ve Şekil 3.2.).

Uyguladığı turizm stratejisi ve yenilikçi politikalar ile yakaladığı büyüme ivmesini devam ettirmeyi amaçlayan Türkiye, 2028 yılında toplam 77 milyon turisti ağırlamayı ve turizmden toplam 100 milyar ABD doları gelir elde etmeyi hedeflemektedir.

Şekil 3.1. Türkiye'nin yıllık ziyaretçi sayıları (milyon kişi): gerçekleştirmeler ve hedefler

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

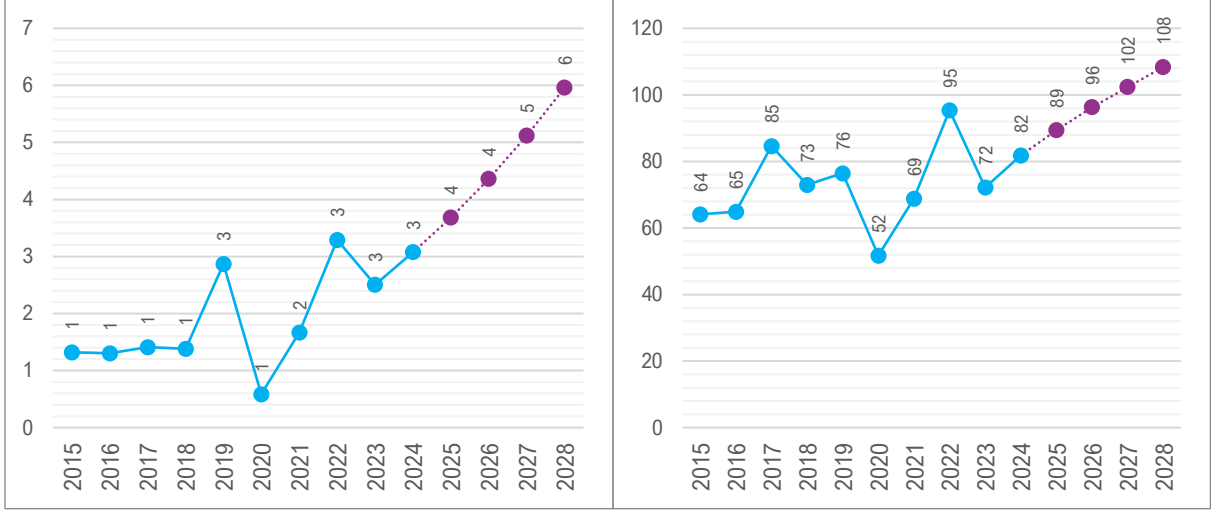
Şekil 3.2. Türkiye'nin turizm geliri (milyar ABD doları): gerçekleştirmeler ve hedefler

Kaynak: TÜİK, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

4. Çankırı Turizm Analizi

4.1. İlin Ziyaretçi Analizi ve Hedefi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı konaklama istatistiklerine göre 2023 yılında Çankırı; yaklaşık 2 bin 500 yabancı, 72 bin yerli olmak üzere yaklaşık toplam 75 bin turisti konaklama tesislerinde ağırlamıştır. Aynı yılda ortalama geceleme 1,86 gün olarak gerçekleşirken, ortalama tesis doluluk oranı ise yüzde 34,1 olarak hesaplanmıştır. İlin 2028 yılı hedefi, yabancı turist için yaklaşık 6 bin kişi ve yerli turist için yaklaşık 108 bin kişi olmak üzere toplamda yaklaşık 114 bin kişi olarak hesaplanmıştır (Şekil 4.1.1.).

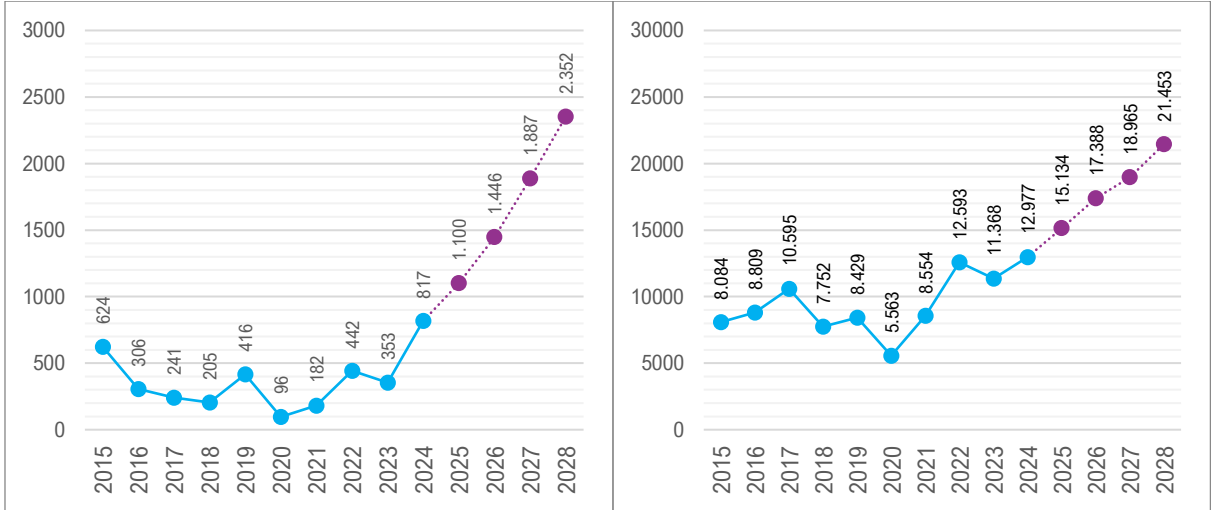
Şekil 4.1.1. Çankırı'nın ağırladığı yabancı (sol) ve yerli (sağ) turist sayısı ve tahminler (bin kişi)

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.2. İlin Turizm Gelir Analizi ve Hedefi

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan turizm istatistikleri temel alınarak yapılan hesaplamalar, Çankırı'nın 2023 yılında yabancı turistlerden yaklaşık 353 bin ABD doları, yerli turistlerden yaklaşık 11,4 milyon ABD doları gelir elde ederek turizmde bir yıl içinde yaklaşık olarak toplam 11,7 milyon ABD doları gelir elde ettiğini göstermektedir (Şekil 4.2.1.).

Turizm gelirlerinde Çankırı, 2028 yılı itibarıyla yabancı turistlerden yaklaşık 2,3 milyon ABD doları, yerli turistlerden ise 21,4 milyon ABD doları olmak üzere toplamda yaklaşık 23,8 milyon ABD doları gelir elde etme potansiyeline sahiptir.

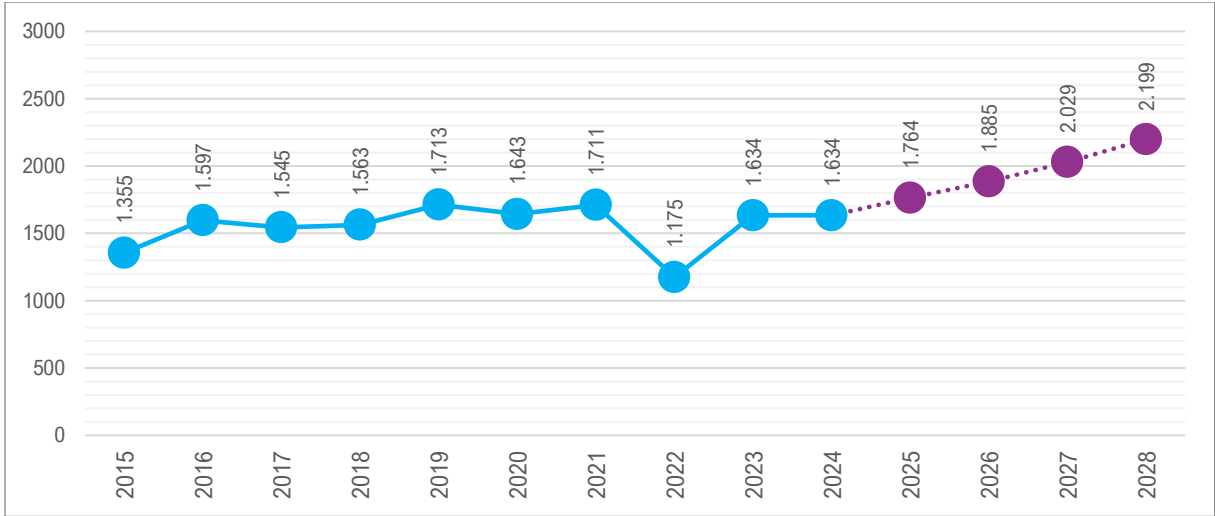
Şekil 4.2.1. Çankırı'nın yabancı (sol) ve yerli (sağ) turistlerden turizm geliri ve tahminler (bin ABD doları)

Kaynak: TÜİK, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi.

4.3. İlin Konaklama Analizi ve Hedefi

Çankırı'da 2023 yılı itibarıyla toplam 18 adet konaklama tesisi bulunmaktadır. Konaklama tesislerinin toplam yatak kapasitesi ise 1.634'tür. Tesis doluluk oranı yüzde 34,1 ve ortalama geceleme 1,86'dır. İlin mevcut istatistikleri incelendiğinde, mevcut ivmenin devam etmesi

koşuluyla 2028 yılında yatak kapasitesinde yaklaşık yüzde 35'lik bir artış göstereceği öngörülmektedir (Şekil 4.3.1.).

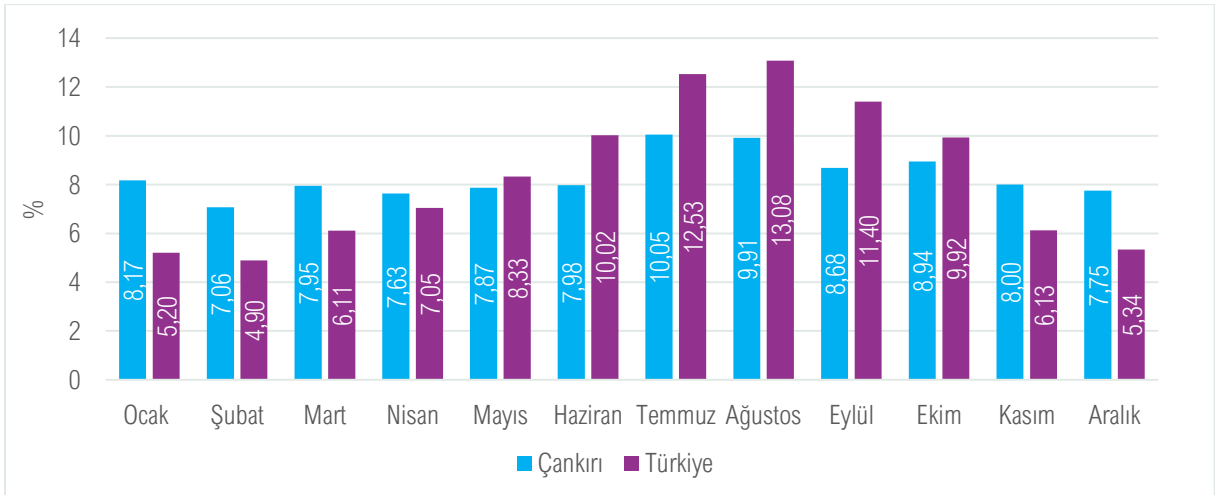

Şekil 4.3.1. Çankırı'nın yatak kapasitesi ve tahminler

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.4. İlin Mevsimsellik Durum Analizi

Turizmin 12 aya yayılma hedefi, turizm arz kaynaklarının etkin kullanımı ve etkili tanıtım çabalarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu hedef, Türkiye Turizmi Ana Planı'nda üzerinde önemle durulan bir başlıktır. Türkiye turizmi ile Çankırı turizminin mevsimsellik analizi Şekil 4.4.1.'de karşılaştırmalı olarak görülmektedir. Buradan, Türkiye ile Çankırı'nın mevsimsellik dağılımında farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan Kasım-Nisan aylarında Çankırı'daki tesise gelişlerin Türkiye ortalamasının üstünde seyrettiği dikkati çekmektedir. Diğer aylarda Çankırı'daki tesise gelişler Türkiye ortalamasının altındadır. Çankırı'nın bazı aylarda Türkiye ortalamasının altında olmasının ildeki mevsim şartlarına ve mevcut turizm türlerine bağlı olduğu düşünülmektedir. Çankırı ve Türkiye genelindeki mevsimsel turizm trendlerinin, turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin ve turizm planlamacılarının pazarlama stratejilerini ve işletme planlarını belirlediği düşünüldüğünde, destinasyonların mevsimsel faktörleri dikkate almaları önem arz etmektedir. Dolayısıyla ildeki turizm hareketliliğinin ve buna bağlı oluşacak talebin yıl içine dengeli yayılması için ildeki turizm türlerinin çeşitlendirilmesi ve bazı turizm türü başlıklarındaki etkililiğin artırılması gerekmektedir.

Şekil 4.4.1. Türkiye ve Çankırı karşılaştırmalı mevsimsellik durumu

Not: Veriler, yıllık toplam konaklama sayısının yüzdesel dağılımı olarak verilmiştir. Veriler pandemi dönemi çıkarılmış 2017, 2018, 2019, 2022 ve 2023 yıllarına ait yerli ve yabancı tesise geliş toplam rakamlarıdır.

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.5. İlin Turizm Türleri Analizi

Çankırı, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan ve tarih boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış, kadim bir şehirdir. Hititler Dönemi'nden başlayarak Frigler, Lidyalılar, Persler ve Helenistik dönemlerde farklı medeniyetlerin egemenliği altında kalmıştır. Makedonya Kralı Büyük İskender'in Anadolu seferi sırasında İskender İmparatorluğu'nun kontrolüne geçen bölge, daha sonra Seleukos Krallığı, Galatlar ve Pontus Krallığı tarafından yönetilmiştir. Roma İmparatorluğu Dönemi'nde önemli bir askeri ve ticari merkez hâline gelen Çankırı, Roma'nın bölünmesiyle Bizans İmparatorluğu'nun bir parçası olmuştur. 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra Selçuklu Devleti'nin kontrolüne geçen Çankırı, Selçuklular Dönemi'nde kültürel ve ticari bir merkez olarak gelişmiştir. Zengin kültürel mirası ve tarihî dokusuyla Çankırı, Anadolu'nun tarihî ve kültürel zenginliklerini günümüze taşımaktadır. Çankırı'nın köklü geçmişi, şehrin sokaklarında ve tarihî yapılarında açıkça görülmektedir. Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait camiler, hanlar ve müzeler, ziyaretçilere tarihî bir yolculuk sunmaktadır. Özellikle Taş Mescit, Buğday Pazarı Medresesi, Çankırı Kalesi, İnandık Tepe Çankırı Müzesi, Hüyük yeraltı şehri, Çivitçioğlu Medresesi, Akbaş Köyü Köprüsü, İn Dağı Kaya Mezarları, Çankırı Saat Kulesi, Tarihî Çamaşırhane Müzesi, Sakaeli Kaya Mezarları ve Peri Bacaları şehrin ünlü tarihî yapılarındandır. Çankırı Tuz Mağarası; dünyanın en büyük tuz rezervlerinden biri olarak bilinen ve yaklaşık 5 bin yıl öncesine dayanan antik çağlardan bu yana tuz çıkarımı yapılan bir işletmedir. Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde de aktif olarak kullanılan mağara, günümüzde hem tuz üretimi hem de turistik ziyaretler için önemini korumaktadır. Tuzun antiseptik özellikleri ve mağaranın temiz havası, astım, bronşit ve diğer solunum yolu rahatsızlıklarına iyi gelmesiyle bilinir, bu da mağarayı sağlık turizmi açısından ön plana çıkarmaktadır. Çankırı Tuz Mağarası'nın havası, doğal antibakteriyel özellikleri sayesinde mikroorganizmalardan arınmış olup, solunum problemleri yaşayan ziyaretçilere rahatlama sağlamaktadır. Turistler için düzenlenen turlar, mağaranın tarihini ve tuzun oluşum süreçlerini keşfetme imkânı sunarken mağaranın serin ve ferah atmosferi ziyaretçilere huzurlu bir ortamda zaman geçirme fırsatı vermektedir. Çankırı şehir merkezine yaklaşık 20 kilometre uzaklıkta bulunan mağaraya ulaşım özel araçlarla veya toplu taşıma ile mümkündür. Bu büyüleyici mağarayı ziyaret ederek hem tarihe tanıklık edebilir hem de doğanın sunduğu şifalı atmosferin keyfini çıkarabilirsiniz.

Zengin tarihî mirasının yanı sıra Çankırı doğal güzellikleri ile turizm açısından çeşitli cazibe merkezlerine sahiptir. Yıldıztepe Kayak Merkezi dört mevsim boyunca doğa aktiviteleri için ideal bir doğaya sahiptir. Kış aylarında kayak ve snowboard gibi kış sporları için mükemmel bir alan sunarken yaz aylarında doğa yürüyüşleri ve kampçılık için ideal bir ortamdır. Eldivan Bülbül Pınarı, özellikle temiz havası, doğal güzellikleri ve huzur verici ortamıyla bungalov evlerinde konaklayarak tatil yapacağınız destinasyon merkezlerinden biridir. Çankırı'nın yüksek kesimlerinde yer alan yaylalar, özellikle yaz aylarında serinlemek ve doğayla iç içe vakit geçirmek isteyenler için cazip destinasyonlardır. Kırkpınar Yaylası, Yapraklı Yaylası, Serçeler Yaylası, Saraycık Yaylası, Mülayim Yaylası ve Korgun Yaylası doğa turizmi sevenler için oldukça elverişli ortamlardır.

Çavundur Kaplıcaları, Kurşunlu ilçesinde yer alan ve sağlık turizmi açısından büyük öneme sahip olan termal kaplıcalardır. Bu kaplıcalar, zengin mineral içeriğiyle özellikle romatizmal hastalıklar, eklem rahatsızlıkları, cilt hastalıkları ve sinir sistemi bozukluklarına iyi gelmesiyle bilinmektedir.

Suyunun sıcaklığı genellikle 38-40°C arasında değişen Çavundur Kaplıcaları, yüksek miktarda kalsiyum, magnezyum, sülfat ve bikarbonat içeren, doğal mineralli sularıyla dikkat çekmektedir. Kaplıcalarda konuklar için modern tesisler, açık ve kapalı yüzme havuzları, Türk hamamı, sauna ve masaj hizmetleri gibi olanaklar sunulmaktadır. Ayrıca banyo tedavileri, içme kürleri ve çamur banyoları gibi çeşitli tedavi yöntemleri de uygulanmaktadır. Çavundur Kaplıcaları, Çankırı şehir merkezine yaklaşık 80 kilometre uzaklıkta olup, özel araç veya toplu taşıma ile kolayca ulaşımı sağlanabilir. Bölgede konaklama için kaplıca otelleri ve pansiyonlar gibi çeşitli seçenekler mevcuttur. Kaplıcaların sağlık açısından faydaları arasında iltihaplı eklem rahatsızlıklarının azaltılması, cilt hastalıklarının tedavi edilmesi, kas ve eklem ağrılarının giderilmesi ve stresin azaltılması yer almaktadır. Termal suların rahatlatıcı etkisi, ziyaretçilere hem fiziksel hem de ruhen dinlenme ve yenilenme imkânı sunmaktadır. Çankırı tarihi, doğal güzellikleri, kültürel zenginlikleri ile turizm potansiyeli taşıyan bir il olarak dikkat çekmektedir. Buna rağmen turizm faaliyetleri açısından çok tercih edilmemiştir ve hakkettiği turizm potansiyelini ön plana çıkaramamıştır. Bu durumu değiştirilebilmek için turizm potansiyellerini doğru bir şekilde değerlendirerek turistler için çekici bir destinasyon hâline getirilebilir.

5. Destinasyon Risk Analizi

	Olasılık					Şiddet					Skor
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Küresel Riskler											
Ukrayna-Rusya Savaşının Uzaması			X					X			9
Avrupa Enerji Krizi			X					X			9
Çin-Tayvan Arası Soğuk Savaş'ın Sıcak Çatışmaya Dönme İhtimali			X						X		12
Kuzey Kore-Güney Kore Çekişmesi		X				X					4
Küresel Durgunluk				X					X		16
Yeni Bir Salgın Hastalık			X						X		12
Gıdaya Erişim Zorluğu/Kıtlık			X					X			9
İklim Değişikliği				X					X		16
Doğal Kaynak Krizleri (Su/Enerji Kaynakları)			X						X		12
Biyçeşitlilik Kaybı ve Ekosistem Çöküşü			X						X		12
Büyük Ölçekli Gönülsüz Göç				X					X		16
Yaygın Siber Suç ve Siber Güvensizlik			X						X		12
Yaşam Maliyeti Krizi				X					X		16
Ülkesel Riskler											
Doğal Afetler					X					X	25
Yeni Bir Salgın Hastalık		X						X			6
İklim Değişikliği ve Çevre Sorunları					X				X		20
Bölgesel Savaş ve Terör Riski					X				X		20
Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Politik Gündem				X					X		16
Siber Güvenlik Açıkları			X					X			9
Seyahat Güvenliği/Asayiş-Turiste Yönelik Tehdit			X					X			9
Enflasyon				X				X			12
Rakip Ülke Söylemi			X				X				6
Yerel Riskler											
Terör Riski	X					X					1
Sağlık (Hasta Tedavisi, Acil Müdahale)			X				X				6
Nitelikli Personel İstihdamı			X					X			9
Dolandırıcılık	X					X					1
Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerine Uyum Sorunu			X					X			9
Aşırı Turizm Talebi		X					X				4
Çevre Kirliliği ve Temiz Su Kaynaklarının Azalması			X				X				6
Radikal Akımlar	X					X					1
Deprem Riski			X					X			9

Yapı Güvenirliđi			X					X			9
Heyelan/Kaya Düşmesi			X					X			9
Doğal Güzelliđin Yok Olması ve Çarpık Yapılaşma		X					X				4
Tek Pazara Bağımlılık			X				X				6
Kaçak Göçmenler	X					X					1
Güvensiz Şehir Algısı	X					X					1
Somut Kültürel Mirasın Tahribatı		X					X				4
Endemik Türlerin Yok Olma Tehlikesi		X					X				4
Katı Atık Bertaraf ve Su Arıtma Problemi		X					X				4
Sel/Taşkın/Su Baskını			X					X			9
Yangın		X					X				4
Meteorolojik ve İklim Değişikliği Kaynaklı Afetler			X					X			9
Kuraklık Tehlikesi			X					X			9
Obruk Tehlikesi			X					X			9

Risk Skorlaması ve Risk Puanı Sonucu

		Şiddeti					RİSK SKORU	EYLEM
		Çok Ciddi 5	Ciddi 4	Orta 3	Hafif 2	Çok Hafif 1		
Olasılık	Çok Yüksek 5	Yüksek 25	Yüksek 20	Yüksek 15	Orta 10	Düşük 5	25, 20, 16, 15	KABUL EDİLEMEZ RİSK: Bu risklerle ilgili hemen çalışma yapılmalıdır.
	Yüksek 4	Yüksek 20	Yüksek 16	Orta 12	Orta 8	Düşük 4	12, 10, 9, 8	DİKKATE DEĞER RİSK: Bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilmelidir.
	Orta 3	Yüksek 15	Orta 12	Orta 9	Düşük 6	Düşük 3	6, 5, 4, 3, 2, 1	KABUL EDİLEBİLİR RİSK: Acil tedbir gerektirmeyebilir. Orta vadede çalışma yapılmalıdır.
	Düşük 2	Orta 10	Orta 8	Düşük 6	Düşük 4	Düşük 2		
	Çok Düşük 1	Düşük 5	Düşük 4	Düşük 3	Düşük 2	Düşük 1		

6. Rekabet Analizi ve Rekabet Gücünü Artırma

Çankırı; konum ve turizm potansiyelleri açısından Kastamonu, Çorum, Kırıkkale ve Karabük ile kıyaslanabilir. Çankırı öne çıkan birçok değere ve özelliğe sahiptir. Çankırı etrafında bulunan illerle kıyaslandığında, birçok özelliğe sahip olmasına rağmen bünyesinde barındırdığı bazı özellikleri tanıtma ve pazarlama konusunda zayıf kalmaktadır. Örnek olarak Karabük'te bulunan Safranbolu Evleri'nin, o bölgeyi turizmde cazip hâle getirmesi verilebilir. Çankırı için de uygulanması durumunda turizm potansiyeli bakımından büyük fayda sağlanacaktır. Çankırı'da bulunan İmaret bölgesindeki eski evler restore edilerek turizm faaliyeti gerçekleştirilebilir. İmaret Mahallesi hem Çankırı'nın tanıtılması açısından hem de konum olarak önemli bir yere sahiptir. Bu evler restore edildikten sonra konaklama imkânı sağlanabilir ve butik otel tarzından faaliyetler gerçekleştirilebilir. Ayrıca oluşturulacak bu eski Çankırı Evleri'nin bir kısmı kafeterya, geleneksel yemeklerin yapıldığı ve satıldığı işletmeler, takı, hediyelik eşyalar ve el işi uygulaması yapılan işletmeler olarak tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. Böylelikle Çankırı'nın cazibesi artırılabilir ve turizm potansiyeli çoğaltılabilir.

Kastamonu ilimize bakıldığında ortak görülen Ilgaz Dağı'mız, Kastamonu ilinin kuzeydoğusunda ve Çankırı'nın güneybatısında yer almaktadır. Çankırı ve Kastamonu, her ikisi de Ilgaz Dağı'na sahip olmasına rağmen farklı yönetimler altında bulunmaktadır ve farklı yönleriyle tanınmaktadır. Önemli bir kış turizmi destinasyonu sunan Ilgaz Dağı, Kastamonu tarafında zirveye ulaşan yolları ve kayak merkezleri bakımından altyapı olarak daha fazla gelişmişken Çankırı tarafında daha çok görülen aktiviteler, doğa yürüyüşleri, kampçılık ve doğa sporlarıdır.

Çođu zaman "Ilgaz Dağı neresi?" diye sorulduğunda alınan cevap Kastamonu olarak gelmektedir. Fakat Ilgaz ilçesi Çankırı ili sınırlarında bulunmakta olup Ilgaz Dağı Millî Parkı'nın korunması da Çankırı'ya aittir. Turizm potansiyeli olarak önemli bir yapıya ve konuma sahip olan Ilgaz Dağı'nın 12 ay sürdürülebilir turizm açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Gelen ziyaretçilere farklı deneyimler sunarak Ilgaz Dağı'nın çekiciliğini artırmak gerekmektedir.

Çorum ile Çankırı arası, mesafe olarak birbirine yakındır. Çankırı ve Çorum illeri birbirine yakın bölgeler olmalarından kaynaklı, tarihî kalıntılar bakımından benzerlikler görülmektedir. Bu benzerlikler genellikle Hitit Dönemi'ne ait kalıntılardır. Çorum'un tanınırlığı daha çok Alacahöyük ilçesinde bulunan Hitit Dönemi'ne ait kalıntılar olarak bilinmektedir. Çankırı'da da Hitit Dönemi'ne ait birçok önemli arkeolojik kalıntılar bulunmaktadır. Bunun yanında Tuz Mağarası, önemli bir yer altı zenginliği olarak turizm potansiyelini arttıran bir destinasyon bölgesidir.

Kırıkkale, Çankırı ile yakın mesafede bulunan bir bölge olmasına rağmen birbirlerinden tarihleri, yemek kültürü ve yapı kültürü açısından fazla etkilenmemişlerdir. Kırıkkale'nin gastronomi açısından bakıldığında Çankırı mutfağına kıyasla daha zayıf olduğu görülmektedir. Çankırı'nın daha çeşitli ve kendine özgü birçok yemeği bilinmektedir. Hatta Çankırı'ya özgü 23 adet coğrafi işaretli gastronomi ürünü bulunmaktadır. Etkili reklam ve tanıtım ile bu ürünler, Çankırı'nın gastronomi turizmi açısından ön plana çıkmasını sağlayabilir.

7. Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarını Geliştirme

Çankırı Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası'nda yer alan tüm başlıklar, sürdürülebilir turizm anlayışını kapsayan ilkeler ve uygulamalar ile uyumlu olacak şekilde hazırlanmıştır. Turizmde sürdürülebilirlik anlayışı ile yerel ekonomiye katkı sağlayarak yerel halkın refahını artırmak, kültürel ve sosyal çeşitliliğin devamlılığını sağlamak, turizmin hem çevre hem toplum üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek, doğal ve kültürel mirasın korunmasını sağlamak ve ziyaretçilerin yaşam kalitelerini artırmak amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Çankırı Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'nda il turizminin gelişmesi için;

- a. Turizmin doğal çevre üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- b. Turizmin kültürel miras üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- c. Turizmin yerel halkın sosyal ve ekonomik yaşamı üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- d. Etkili sürdürülebilir bir turizm yönetimi geliştirmek, ilkeleri benimsenmektedir.

Çankırı için en önemli turizm değerlerinden biri olan Tuz Mağarası'nın sürdürülebilir turizm ilkeleri doğrultusunda kullanılması çok önemlidir. Yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve akademik kurumlarla iş birliği yapılarak, sürdürülebilir turizm projeleri geliştirilerek yerel halkın da mağaranın yönetim ve koruma süreçlerine aktif katılımı sağlanmalıdır. Ayrıca mağaranın korunmasının önemi konusunda farkındalık yaratmak için eğitim programları ve seminerler düzenlenebilir, bilgilendirici broşürler ve interaktif sergiler de farkındalığı artırmada etkili olabilir. Mağaranın çevresel etkilerini en aza indirmek için enerji tasarrufu sağlayan aydınlatma sistemleri kullanılmalı ve atık yönetimi planları oluşturulmalıdır. Ziyaretçilerin çevreye zarar vermesini önlemek amacıyla bilgilendirme panoları yerleştirilmeli ve mağara içerisinde belirli yürüyüş yolları belirlenmelidir. Mağaranın ekolojik dengesini korumak için günlük ziyaretçi sayısı sınırlandırılabilir ve yoğun turist dönemlerinde ziyaret süreleri düzenlenebilir. Böylece mağara içinde aşırı yığılma önlenerek doğal yapıların zarar görmesi engellenebilir. Sonuç olarak dünyada çok az örneğine rastlanan bir değerın kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanarak hem tuz işletmesi hem de turizm açısından uzun yıllar korunması sağlanabilir.

Ilgaz Dağı Yıldıztepe Kayak Merkezi, sürdürülebilir turizm kapsamında değerlendirildiğinde, çevresel sürdürülebilirlik açısından, doğal kaynakların yönetimi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca enerji kullanımı konusunda yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek, enerji verimliliğini artırmak ve karbon ayak izini azaltmak için gerekli önlemler alınabilir. Erozyon önlemleri ve habitat koruma ise pistlerin ve tesislerin doğal çevreye zarar vermemesi için kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, atık yönetimi de önemli bir konudur; atık azaltma ve geri dönüşüm programları

uygulanarak çevresel sürdürülebilirlik desteklenebilir. Tesislerin sadece kış sezonunda değil, yaz aylarında da farklı turizm aktiviteleriyle kullanılması ekonomik sürdürülebilirliği artırması için çok önemlidir. Sosyal sürdürülebilirlik boyutunda ise toplumsal katılım ve fayda büyük önem taşımaktadır. Yerel halkın turizm planlama ve karar alma süreçlerine katılımı, sosyal sürdürülebilirliği desteklerken sürdürülebilir turizm konusunda hem turistlerin hem de yerel halkın eğitilmesi, bilinçli tüketim ve davranışların benimsenmesini sağlayabilir. Yıldıztepe Kayak Merkezi'nin sürdürülebilir turizm kapsamında başarılı olabilmesi için çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik prensiplerine uygun hareket edilmelidir. Kaynakların etkin kullanımı, yerel ekonomiye ve topluma katkı, sürdürülebilir turizm konusunda farkındalığın artırılması ile kayak merkezinin uzun vadeli başarısı sağlanabilir.

Çankırı'nın turizm çeşitliliği sürdürülebilir turizm kapsamında değerlendirildiğinde, doğal, kültürel ve tarihî mirasının korunarak gelecek nesillere aktarılması da çok önemlidir. Çankırı Kalesi, Çivitçioğlu Medresesi ve Taş Mescit gibi tarihî yapılar kültürel turizmin önemli unsurlarıdır. Çankırı kaplıcaları, sağlık turizmi açısından önemli bir potansiyele sahiptir ve sürdürülebilir termal turizm uygulamaları ile desteklenebilir. Ayrıca özellikle 2022, 2023 ve 2024 yıllarında yapılan Çankırı Tuz Festivali sürdürülebilir turizm stratejileri kapsamında ziyaretçilere ve yerel halka eğitim verilmesi, yerel ürün ve hizmetlerin teşviki, çevre dostu uygulamaların yaygınlaştırılması ve turizm bilinci oluşturulması için iyi bir fırsat olarak değerlendirilebilir.

8. Gastronomi Kaynaklarını Etkin Kullanma

Çankırı tarihî ve kültürel zenginlikleriyle öne çıkan bir şehir olsa da yöresel lezzetleri ve damak tadına hitap eden öğeleri ile gastronomi açısından da zengindir. Çankırı'nın özellikle coğrafi işaretli ürünleri incelendiğinde 26 tanesinden 23 tanesi gastronomi üzerinedir. Şabanözü cızlaması, Çankırı yumurta tatlısı, Çankırı cimcik hamuru çorbası, Şabanözü bazlaması, Eldivan kirazı, Çankırı kıymalı, Çankırı ehlibilir, Yapraklı panayır helvası, Çerkeş pırasa dolması, Çerkeş kurabiyesi, Eldivan yağlı çöreği, Çankırı yazma çöreği, Çankırı bütün et, Çankırı sarımsaklı et, Çankırı küpçük peyniri, Çankırı hameyli tatlısı, Çankırı tutmaç çorbası, Çankırı hoşmerim tatlısı, Çankırı kaya tuzu, Çerkeş sırma baklavası, Çerkeş su böreği, Çankırı yoka (ince) ekmek muskası ve Çankırı kesme kadayıfı coğrafi işaretlidir. Bu kadar coğrafi işaretli ürünü olmasına rağmen Çankırı, gastronomi turizmi açısından hak ettiği yerde değildir. Çankırı'nın gastronomi turizmini geliştirmek için öncelikle yöresel lezzetlerin tanıtımı büyük önem taşımaktadır. Çankırı yemekleri, yerel restoranlar aracılığıyla turistlere tanıtılabilir ve düzenlenen festivallerde bu yöresel lezzetlerin geniş kitlelere tanıtımı sağlanabilir. Özellikle 18 Mayıs 2024 tarihinde başlayan ve dört sefer olarak düzenlenen Tuz Ekspresi ziyaretçilerinin yöresel lezzetleri tatmaları sağlanabilir. Yerel yemeklerin yapıldığı atölye çalışmaları veya yemek pişirme dersleri ile turistlere Çankırı'nın mutfak kültürünü doğrudan deneyimleme fırsatı sunulabilir. Bu tür etkinlikler, turistlerin bölgeye olan ilgisini artırabilir ve unutulmaz deneyimler yaşamalarını sağlayabilir. Çankırı'da yetişen organik ürünlerin satıldığı pazarlar kurularak turistler doğal ürünleri yerinde görebilir ve satın alabilir. Gastronomi temalı etkinlikler ve yöresel yemek yarışmaları, tadım etkinlikleri, şef gösterileri gibi etkinliklerle turistlerin gastronomi deneyimlerini zenginleştirmek mümkün olabilir. Bu tür etkinlikler, yerel kültüre katkı sağlamanın yanı sıra turistlerin bölgeyi tekrar ziyaret etmelerini teşvik edebilir. Çankırı özellikle Ankara'dan Batı Karadeniz'e gitmek isteyenlerin geçiş noktasıdır. Ankara-Çankırı yolu üzerindeki yoğun geçiş noktalarına mola yerleri açılarak yöresel lezzetlerin menüde ön planda tutulması ile turist çekimi artırabilir. Yolculuk esnasında müşteriler, temiz ve hijyenik bir ortam arayışındadır ve bu konuda yapılan her türlü özen, müşteri sadakatini artırabilir. Sosyal medya platformları, yerel medya kanalları ve yol üzerinde dikkat çekecek tabelalar kullanılması müşteri çekiminde etkili olabilir. Tüm bu stratejilerin doğru bir şekilde uygulanması, Çankırı-Ankara

yolundan geçen turistlerin bu işletmelerden mutlu ayrılmalarını, tekrar ziyaret etmelerini ve genel anlamda gastronomi turizmine olumlu katkı sağlayabilir.

9. Dijitalleşme ve Akıllı Turizm Uygulamalarını Etkili Kullanma

Tanıtım ve pazarlama açısından son derece önemli olan dijitalleşmenin ve akıllı turizm uygulamalarının teknolojinin de gelişimiyle kullanım alanı oldukça artmıştır. Tarihî yapı ve yerleri, doğal güzellikleri, yemek kültürü, halk sanatlarına kadar Çankırı'ya özgü bulunan turistik faaliyetlerinin bir arada bulunabileceği bir dijital platform oluşturmak tanıtım açısından önemlidir. Bu kapsamda ulusal olarak tanıtımlar yapan Go Türkiye ve Gezsen Türkiye, Çankırı'ya özel olarak hazırlanmış Go Çankırı ve Gezsen Çankırı platformları ve sosyal medya hesapları farklı dillerde de hizmet vererek büyük kitlelere ulaşmaya katkı sağlamaktadır. Çankırı'da bulunan Çankırı Müzesi içerisindeki Doğa Tarihi Sergi Salonu'nda fosil türlerinin teşhiri ve dijital canlandırmalar ile tanıtımı yapılmaya başlanmıştır. Gelen ziyaretçilerin ilgisini çeken bu uygulama, bölgenin birçok müzesinde uygulanmalı ve çevrim içi ziyaret olanağı sunulmalıdır. Müze girişlerinde tanıtılacak tarihî olay, yer ve yapıların hikâyelerinin anlatıldığı ve bilgilendirmelerin olduğu barkodlar oluşturulmalıdır. Bu barkod sistemi ile gelen ziyaretçiler mobil cihazlarından indirdikleri bu bağlantılar sayesinde birçok bilgiye sahip olabileceklerdir. Ayrıca bölgede bulunan Tuz Mağarası'nın oluşum evresini tanıtan ve bilgilendirmesini yapan dijital tanıtım odası yapılabilir. Yapılacak olan bu dijital tanıtım odasında da 3D sistemi ile görsel tanıtımlar yapılarak gelen ziyaretçilere farklı bir deneyim sunulmuş olacaktır. Bu çalışmalar ve yenilikler doğrultusunda ilin pazarlanmasına ve tanıtılmasına büyük katkı sağlanmış olunacaktır. Yaygınlaşan ve talep edilen elektrikli araçlar için de Çankırı'da birçok şarj istasyonu kurulmalı ve ziyaretçilerin zor durumda kalmasının önüne geçilmelidir.

10. Tematik Rotalar Geliştirme

İstiklal Yolu Rotası: İstiklal Yolu, Türkiye'nin bağımsızlık mücadelesi sırasında önemli bir role sahip olan tarihî bir güzergâh yolu olup, günümüzde turizm açısından büyük bir öneme sahiptir. Kurtuluş Savaşı sırasında Anadolu'ya silah ve cephane taşımacılığı sağlayan bu yol, İnebolu'dan başlayarak Kastamonu, Çankırı ve Ankara'ya uzanan yaklaşık 340 kilometrelik bir hattı kapsamaktadır. Yol boyunca Kurtuluş Savaşı'na ait birçok anıt, müze ve hatıra yer alırken, İnebolu'daki tarihî liman, Kastamonu'daki Şerife Bacı Anıtı ve Çankırı'daki Ilgaz Dağı gibi önemli noktalar, ziyaretçilere Millî Mücadele'nin izlerini sürme fırsatı sunmaktadır. İstiklal Yolu'nun 107 kilometrelik kısmı Çankırı il sınırları içinde bulunmaktadır. İstiklal Yolu'nun ilimiz sınırları içerisinde geçen 23 kilometrelik bölümü Ankara 1 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından "Tarihî Sit" olarak tescil edilmiş, yol güzergâhına işaretleme ve bilgilendirme levhaları konulmuştur. Yeni nesillere tarih bilinci oluşturmak amacıyla Çankırı'da, 2009 yılı Ekim ayından itibaren her sene İstiklal Yolu Yürüyüşü etkinliği düzenlenmektedir. Her yıl düzenlenen İstiklal Yolu Yürüyüşü gibi etkinlikler, tarihî yolun önemini hatırlatmak ve bu deneyimi daha geniş kitlelere ulaştırmak amacıyla yapılmaktadır. İstiklal Yolu Yürüyüşü 2008 yılında itibaren Kastamonu'da da düzenli olarak yapılmaktadır. Bu etkinlikler birleştirilerek İnebolu'dan başlayan Kastamonu, Çankırı ve Ankara'da son bulan, tam anlamıyla geniş kapsamlı İstiklal Yolu Yürüyüşü turu düzenlenebilir. Tur; İnebolu'dan başlayarak Kastamonu'daki Şehit Şerife Bacı Anıtı ve Kastamonu Müzesi ziyaret edildikten sonra İstiklal Yolu'nu takip ederek Çankırı'ya doğru devam edebilir. Çankırı'da, Kurtuluş Savaşı'nda önemli rol oynamış yerler ziyaret edilip savaşın seyrini değiştiren stratejik noktalar görülebilir. Ankara'da Anıtkabir ziyaret edilerek Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e saygı duruşunda bulunulur ve Kurtuluş Savaşı Müzesi gezilebilir. Bu tur, katılımcılara Millî Mücadele Dönemi'nin ruhunu ve fedakarlıklarını daha derinden anlama fırsatı sunabilir.

Ayrıca yol boyunca yer alan köylülerin ve kasabalıların, yerel kültürlerini ve mutfaklarını tanıtmalarına da imkân sağlayabilir. Kastamonu'nun ünlü etli ekmeği, İnebolu'nun taze deniz ürünleri ve Çankırı'nın yerel lezzetleri ziyaretçilerin beğenisine sunulabilir. İstiklal Yolu, tarihî önemini ve doğal güzelliklerini bir araya getirerek ziyaretçilere hem geçmişi anma hem de doğanın tadını çıkarma imkânı sunabilir.

Çankırı Kültür Rotası: Çankırı; Hititlere kadar uzanan zengin tarihi ve doğal güzellikleri ile kültür turizmi açısından birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır ve her dönemden izler taşımaktadır. Çankırı'da kültürel turizm için ideal bir rotanın başlangıcı Çankırı Evleri olmalıdır. Genellikle ahşap ve kerpiçten inşa edilen bu evler, saçaklı çatıları, ahşap işçilikli detayları, geniş avlularıyla, iç mekânları genellikle geniş odalar ve geleneksel Türk evi düzenlemesiyle tasarlanmıştır. Ziyaretçiler, bu evleri keşfederek geçmişin izlerini sürmek ve yöresel kültürü daha yakından tanımak için ideal bir fırsata sahip olabilir. Evlerin hemen yanında Ferit Akalın Radyo ve İletişim Müzesi'nde radyo tarihiyle başlayarak Yöresel Mutfak ve Kültür Evi'nde yöresel lezzetleri deneyebilirsiniz. Ardından Uzun Yol Caddesi'nde yürüyüş gerçekleştirerek Hazımiye Gazozcusu ve İmaret Kahvecisi'nde kısa bir mola verebilirsiniz. Moladan sonra Tarihî Çamaşırhane'de endüstriyel mirası gözlemleyip, Çankırı Müzesi'nde arkeolojik eserlere göz atıp, Ulu Cami ve Çivitcioğlu Medresesi'ni ziyaret ederek şehrin dinî ve eğitim geçmişine tanıklık edebilirsiniz. Tarihî Çankırı bölgesinde öğle yemeği için esnaf lokantalarında Çankırı'nın yöresel lezzetlerini ve coğrafi işaretli ürünleri tadabilirsiniz. Yemek sonrası Çankırı'nın en ünlü değeri olan, sağlık turizmi açısından astım ve solunum yolu hastalıklarına iyi geldiği bilinen, temiz havasıyla ziyaretçilerin ilgisini çeken Tuz Mağarası gezilmelidir. Ardından Taş Mescit ve Mevlevihane'de tarihî bir atmosfer sunan yapılar ziyaret edilebilir. Bu tur, Çankırı'nın zengin kültürel mirasını ve tarihî dokusunu kapsamlı bir şekilde keşfetmenize olanak sağlayacaktır.

Hitit Yolu Rotası: Hattuşaş Antik Kenti, Türkiye'nin Çorum ilinin Boğazkale ilçesinde yer alan ve Hitit İmparatorluğu'nun başkenti olarak bilinen tarihî bir yerleşim yeridir. MÖ 17. yüzyıldan itibaren Hititlerin başkenti olan Hattuşaş, geniş surları, tapınakları, sarayları ve kraliyet mezarları ile Antik Dönemi'n en görkemli şehirlerinden biridir. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan bu antik kent, özellikle Yazılıkaya Açık Hava Tapınağı, Aslanlı Kapı, Kral Kapısı ve Büyük Tapınak gibi önemli yapıları ile dikkat çekmektedir. Ziyaretçilere tarih ve arkeoloji açısından zengin bir deneyim sunan Hattuşaş, aynı zamanda çevresindeki doğal güzellikleriyle de büyüleyici bir atmosfere sahiptir. Hititlerin egemenliğinde kalmış Çankırı ilinde yer alan ve dünyanın en büyük tuz rezervlerinden biri olarak kabul edilen Tuz Mağarası, yaklaşık 5000 yıllık bir geçmişe sahip olması ile ziyaretçilerine büyüleyici bir deneyim sunmaktadır. Tuz Mağarası'nın içinde yer alan devasa tuz kristalleri, ilginç jeolojik yapılar ve doğal heykeller, mağarayı keşfedenleri âdeta bir yer altı sarayında gibi hissettirmektedir. Ziyaretçilerin büyük ilgi gösterdiği Çankırı Tuz Mağarası hem sağlık turizmi hem de doğal ve tarihî güzellikleri ile öne çıkarak bölgenin önemli turistik destinasyonlarından biri hâline gelmiştir. Hattuşaş Antik Kenti ve Çankırı Tuz Mağarası gibi bu iki değerli destinasyon alanının arasında oluşturulacak bisiklet yolu, tarih ve doğa severler için eşsiz bir deneyim sunabilir. Yolculuğa Hattuşaş Antik Kenti'nin tarihî dokusu ve antik surları arasında başlayan bisikletçiler, Boğazkale, Alaca ve Sungurlu gibi ilçelerden geçerken Orta Anadolu'nun kırsal manzaralarının tadını çıkarabilir. Çankırı Tuz Mağarası'na varıldığında mağaranın içindeki doğal tuz oluşumlarını görmek ve mağaranın sağlık üzerindeki olumlu etkilerinden faydalanmak, ziyaretçiler için eşsiz bir deneyim sunabilir. Bisiklet yolu mümkünse araç trafiğinden tamamen ayrılmalı veya bisikletçiler için özel bir şerit ayrılmalıdır. Böylece yolculukların daha keyifli ve güvenli hâle gelmesi sağlanmalıdır. Gece veya kötü hava koşullarında görünürlüğü artırmak için aydınlatma ve düzenli aralıklarla işaretler ve sinyalizasyon bulunmalıdır. Bazı bölgelerde ise

bisikletçiler için mola verebilecekleri dinlenme alanları veya piknik masalarının da yer alması önemlidir.

11. Kent Peyzajını Düzenleme ve Rekreatif Alanları Artırma

Çankırı’da yer alan turistik çekim merkezlerinin daha çok ön planda olmasını sağlayacak çalışmalar devam etmektedir. Bu doğrultuda, birçok belediye alanında turistik mekân alanlarının inşası yapılmaktadır. İhtiyaç duyulan unsurlar göz önünde bulundurularak mekânların daha çekici ve tercih edilir duruma gelmesi sağlanacaktır. Yapılacak olan çekicilik unsurlarının ise tarihî dokuya zarar vermeden ve görüntü kirliliği oluşturmadan düzenlenmesi uygun olacaktır. Çankırı Kalesi ve Taş Mescit, yapılan peyzaj çalışmaları ile ziyaretçilerin ilgi odağı olmaktadır. Fakat rekreatif alanlar açısından biraz daha geliştirilebilir ve gelen ziyaretçilerin bu alanlarda deneyimleri artırılabilir. Tuz Mağarası’nın yol güzergâhı iyileştirildikten sonra talebin arttığı görülmüş olup Tuz Mağarası etrafı da gelen ziyaretçilerin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmiştir. Tuz Mağarası’na giden yol kenarlarına market, kafeterya, konaklama, yöresel lezzetler, hediyelik eşya ve rekreatif tesislerin oluşturulması önerilmektedir. Bu durum turistik ürünlere erişimin kolaylaşmasını sağlayacak, satışlar sonucunda da elde edilen ekonomik getirinin şehre önemli bir etkisi olacaktır. Merkeze yakın bulunan Eldivan ilçesinde ise deneyimsel turizm kapsamında haziran aylarında kiraz toplama etkinliği düzenlenebilir. Şehir merkezinin albenisini arttırmak amaçlı yeşil alanlarının artırılması ve park alanlarının çeşitlendirilmesi de önerilmektedir. Şehir merkezindeki otopark sorununun da şu anda yapımı devam eden meydan projesi ile hafifletilmesi hedeflenmektedir. Turistlerin boş zamanlarını verimli bir şekilde geçirmeleri için yürüyüş alanlarının çoğaltılması ve akşam aktiviteleri doğrultusunda çeşitlilikler getirilmesi şehrin cazibesi için etkili olabilir.

12. Deneyimsel Turizm Uygulamalarını Artırma

Turizm hareketliliğinin oluşumu insanların farklı yerleri görmeyi ve yeni deneyimler yaşamak istemelerinden kaynaklanmaktadır. Deneyimsel yapılan her etkinlik, daha akılda kalıcı ve insanları daha tatmin edici kılmaktadır. Bu yüzden destinasyonlar yöreye özgü olan müzik, el sanatları ve gastronomi gibi alanlarda ziyaretçilere deneyim sunabilmelidir. Çankırı, bu destinasyon çeşitliliklerine sahip bir bölgedir. Deneyimsel turizm kapsamında Eldivan ilçesinin öne çıkan kiraz lezzetini tattırarak toplatılması ve sonrasında gerçekleşen Kiraz Festivali’ne katılım sağlanması gelen ziyaretçiler için unutulmaz bir deneyim sağlayacaktır. Gelen ziyaretçiler hem görsel şölen yaşamış olacak hem de toplamış oldukları kirazları kendilerine hediye etmiş olacaklardır. Genellikle Haziran ayının sonu gibi gerçekleştirilen Kiraz Festivali’nin her sene uygulanabilir bir deneyimsel turizm ürünü olarak yapılması önerilmektedir. Çekme helvasının da ön planda olduğu bu festivalde gelen ziyaretçilere atölye kısmında hem gösterilip hem de denetilerken farklı bir deneyim sunulabilir. Böylelikle gelen ziyaretçilere gastronomi lezzetlerini yerinde deneyimleme fırsatı da sunmuş olunacaktır. Tuz kayalarından yapılabilecek basit ürünler ufak bir atölye kısmında gerçekleştirilerek ziyaretçilere yaptırılabilir. Hem şehri tanıtan bir ürün olması hem de el emeği ile yapılacak olması ziyarete gelen insanlara farklı bir deneyim katacaktır. Bu uygulamaların gerçekleştirilebilmesi durumunda deneysel turizm kapsamında talep artışları sağlanabilir. Böylelikle şehre hem ekonomik hem de tanınırlık açısından katkılar sağlayabilir.

13. Nitelikli Hediyelik Eşya Envanterini Geliştirme

Çankırı, Tuz Mağarası ile bilinen bir şehirdir. Fakat tuz maddesinden oluşan ürünlerin tanıtımı kısıtlı olup bu ürünlerin satışını yapan işletme sayısı azdır. Tuz lambaları, doğal Himalaya tuzu kullanılarak üretilen ve iç mekânlarda estetik durması amacı ile kullanılan aydınlatma ürünüdür. Bunun yanında tuz lambalarının sağlık açısından faydaları olduğu da bilinmektedir. İçeriğinde

bulunan negatif iyonları etrafa yayarak havadaki zararlı partikülleri temizlediği, elektromanyetik radyasyonu azalttığı ve rahatlatıcı bir atmosfer yarattığı söylenebilir. Bu özellikleri sebebiyle evlerde, ofislerde hatta SPA merkezlerinde de tercih edilmektedir. Tam bilimsel kanıtı olmamasıyla beraber astım hastası olan insanların uydukları odalarında bulundurmalarının rahatlatıcı bir etki verdiği söylenmektedir. Fakat tam olarak geçerliliği kanıtlanmış değildir. Bu kadar etkili ve yararlı bir ürünün tanıtılması ve pazarlanması son derece önemlidir. Bu yüzden belli bir bölge gösterilerek kaya tuzu ile üretilebilen her türlü hediyelik eşya ürünlerinin satışının yapıldığı işletmelerin oluşturulması önerilmektedir. Tuz Mağarası girişinde bulunan hediyelik eşya noktasında ürün çeşitliliği oldukça sınırlıdır. Bu ürünler çoğaltılmalı ve küçük bir atölyede ziyaretçilerin kendi el emekleriyle yapabilecekleri hediyelik eşya ortamı sağlanmalıdır. Ayrıca Çankırı çekme helvası ve panayır helvası da bir o kadar sevilen ve tüketilen ürünlerdir. İnsanların Çankırı'dan ayrılırken sevdiklerine hediye olarak yanlarında götürdükleri ürünlerdir. Bu ikramlık ürünlerin daha çok tanıtımı sağlanmalı ve pazarlama konusunda daha etkili yöntemler geliştirilmelidir. Bu yüzden satış noktalarının daha çok yol üzeri ve ulaşılması kolay noktalarda oluşturulması önerilmiştir. Böylece ürünler, daha çok tanıtılacak ve pazarlanmasına katkı sağlanacaktır. 2024 Mayıs ayında başlayan Cumartesi günleri 4 defa yapılan Tuz Ekspresi turu ile gelen ziyaretçilere belirlenen gezi rotasında hediyelik eşya envanterleri ve yöresel yiyecek bölümleri oluşturularak büyük bir pazarlama etkisi sağlanmıştır. Tuz Ekspresi seferlerinin yılın belli dönemleri değil de en azından haftada bir sefer olarak planlanması önerilmektedir.

14. Tuz Ekspresi'nin Devamlılığını Sağlama ve Şartlarını İyileştirme

Tuz ekspresi seferi ilk kez 2024 Mayıs ayında cumartesi günleri düzenlenmiş olup 4 defalığına yapılmıştır. Bu tarihten sonra ara verilip bir seferliğine Çankırı Tuzfest Festivali kapsamında 2024 Ağustos ayında 1 defa daha yapıp toplamda 5 kez yapılmıştır. Çankırı esnafı ve halkı özellikle Mayıs ayında yapılan seferlerden sonra hem ekonomik anlamda canlanma hem de Çankırı turizmi tanıtımı açısından olumlu sonuçlar gördüğünü söylemektedir. Bu nedenle hem ekonomik hem de turistik faaliyetler açısından tuz ekspresinin devamlılığı çok önemlidir. Tuz ekspresi ile gelen turistler sabah erken saatlerinde Ankara garından hareket edip Çankırı'ya 3 saatlik bir yolculuk ile varmaktadır. İlk olarak kendilerini karşılayan araç ile Ferit Akalın Radyo ve İletişim Müzesini ve Yöresel Mutfak ve Kültür Evi gezilmektedir. Sonrasında yer altı tuz şehri gezilerek rehber eşliğinde tanıtımı yapılmaktadır. Tuz mağarası gezisinden sonra Çankırı merkeze gelinerek Taş Mescit ve Mevlevihane gezisi yapıp öğle yemeği molası verilmektedir. Yemek sonrası Tarihi Çankırı sokaklarında yürüyüş gerçekleştirilerek Hazımiye Gazozcu'su ve İmaret Kahvecisi'nde kısa bir mola verilmektedir. Tarihi Çamaşırhane, Çankırı Müzesi ve Ulu Cami, Çivitcioğlu Medresesi ile Buğdaypazarı Medresesi'de gezdikten sonra alışveriş için serbest zaman ve dönüş yolculuğu için tren garına hareket edilmektedir. Ankara'ya doğru hareket edecek tren ile akşam 22.35 sularında varış gerçekleşmektedir. Tuz ekspresinin günübirlik olması ve programın yoğunluğu nedeniyle gelen ziyaretçilerin özellikle en çok şikayet ettikleri konu olarak görülmektedir. Ziyaretçilerin istekleri doğrultusunda tur programının genişletilmesi ve turun içerisine bir gece konaklamada eklenmesi önerilmektedir. Böylelikle gelen ziyaretçiler hem daha rahat hem de daha çok Çankırı'yı gezmiş olup aynı zamanda da ziyaretçilerin dinlenerek gerçekleştirmiş olacakları bir tur programı olacaktır. Hem Çankırı esnafı ve halkı için hem de gelen ziyaretçiler için Tuz Ekspresi turunun her hafta sonu 2 günlük bir program olarak gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Tuz Ekspresi seferlerinin yılın belli dönemleri değil de en azından haftada bir sefer olarak planlanması önerilmektedir.

15. Tuz Ekspresi ile Gelen Ziyaretçilerin Çankırı Kalesini Gezmesini Sağlama

Tuz Ekspresi günübirlik gerçekleştirilen bir turdur. Bu turun belli bir program çerçevesinde gerçekleştirildiği görülmektedir. Fakat ziyaret edilecek ve gezilip görülecek bir şehrin, en kıymetli ve tarihî dokusunun bulunduğu yerlerin tanıtılması daha önemlidir. Bu yüzden Tuz Ekspresi gezisinin programına Çankırı Kalesi'nin katılması büyük bir değer tanıtılmasına da vesile olacaktır. Çankırı Kalesi sadece yüksekte bulunan yeşillikler içerisinde bir yer değildir, aynı zamanda Çankırı'nın fethedilmesini sağlayan, Müslüman bir Türk komutanın adını taşıyan Emir Karatekin'in türbesi de burada bulunmaktadır. Bu önemli değer tanıtılması ve gelen ziyaretçilere aktarılması şehir için son derece önemlidir. Ayrıca Çankırı Kalesi'nde yer alan Cam Teras, kalenin en yüksek noktasına inşa edilmiş olup şehrin ve çevresinin panoramik manzarasının izlenmesine imkân sunmaktadır. Dayanıklı cam panellerden yapılan teras, ziyaretçilere altındaki manzarayı net bir şekilde görme imkânı sağlayarak adrenalini dolu bir yürüyüş deneyimi yaşatmaktadır. Cam Teras, gün doğumu ve gün batımı saatlerinde etkileyici fotoğraflar çekmek için ideal bir mekândır. Tuz Ekspresi ile gelen ziyaretçilerin programına Çankırı Kalesi gezisi eklenmesi önerilmektedir. Maalesef Çankırı Kalesi'ne özel araç olmadan, gidip ziyaret edebilmek mümkün değildir. Bunun sağlanabilmesi için de sadece Tuz Ekspresi ziyaretçileri için değil, aynı zamanda şehre gelen diğer turistlerin de rahatlıkla gidebilecekleri bir dolmuş güzergâhı sağlanması gerekmektedir. Çankırı Belediyesinin günün belli saatlerinde şehir merkezinden Çankırı Kalesi'ne dolmuş seferi eklemesi ve Tuz Ekspresi ile gelen ziyaretçilere de özel ring seferi eklemesi önerilmektedir.

16. Tuz Mağarası İçindeki Faaliyetleri Artırma

Çankırı Tuz Mağarası yaklaşık 5.000 yıllık bir geçmişe sahip olan, önemli bir doğal ve turistik mekândır. Hititler Dönemi'ne kadar uzanan bu tarihî mağara, Türkiye'nin en büyük kaya tuzu rezervlerinden birini barındırmaktadır. Çankırı il merkezine yaklaşık 20 kilometre uzaklıkta bulunan Tuz Mağarası, toplam uzunluğu 5 kilometreyi bulan galerileri ve dehlizleri ile oldukça geniş bir alanı kaplamaktadır. Mağara, yüksek kalitede tuz üretimi ile içerdiği tuzun astım, bronşit gibi solunum yolu hastalıklarına iyi geldiği bilinmektedir. Bu özelliği nedeniyle Tuz Mağarası, aynı zamanda bir sağlık turizmi merkezi olarak da önem kazanmaktadır. Tuz Mağarası'nın sağlık açısından faydaları ön plana çıkarılarak speleoterapi (mağara terapisi) seansları düzenlenebilir. Özellikle gelen ziyaretçi konforunu oluşturacak tuz odalarının yapılması ve astım hastaları için oturma yerlerinin yapılması önemlidir. Tuz Mağarası'nın ziyaretçilere açık olan bölümlerinde yürüyüş yolları, tuzdan yapılmış heykeller ve sanat eserleri bulunmaktadır. Özel ışıklandırmalarla aydınlatılan bu alanlar, ziyaretçilere eşsiz bir görsel şölen sunmaktadır. Mağara içinde düzenlenen turistik gezilerde rehberler, mağaranın tarihi, jeolojik özellikleri ve tuz üretim süreci hakkında bilgi vermektedir. Tuz Mağarası yerel ekonomiyi desteklemek için bir fırsat olarak kullanılabilir. Ziyaretçilerin konaklama, yemek ve alışveriş ihtiyaçları için yerel işletmeler teşvik edilmelidir. Mağara çevresinde yerel el sanatları ve organik ürünlerin satıldığı pazarlar oluşturulabilir. Tuz Mağarası içinde kafeterya hizmeti, satış ünitesinde yerel ürün çeşitliliğinin artırılması ve gelen ziyaretçilere coğrafi işaretli ürünlerin sunulması önemlidir. Ayrıca mağara içinde sosyal etkinlikler, gece konserleri ve festivallerin yapılması, yerel halkın ve paydaşların ekonomik fayda sağlayabilmesi için mağaranın aktif bir şekilde kullanılması önerilmektedir.

17. Çankırı'ya Ulaşım Yollarına Turizm Yönlendirme Levhaları Koyma

Çankırı'ya gelenler için yollara turizm yönlendirme levhaları koymak, bölgenin turizm potansiyelini artırmada ve ziyaretçilerin ilgi çekici noktaları kolayca bulmasını sağlama da etkili bir yöntem olarak söylenebilir. Çankırı'ya gelen ziyaretçilerin bölgedeki turistik cazibe merkezlerine yönlendirilmesi turizmden elde edilen gelirin artmasına ve yerel ekonominin canlanmasına katkıda

bulunabilir. Ayrıca turizm yönlendirme levhaları, ziyaretçilerin daha zengin ve bilgilendirici bir deneyim yaşamalarını sağlayarak Çankırı'nın olumlu bir turistik imaj oluşturmaya yardımcı olacaktır. Bu levhalar, Çankırı'nın doğal güzellikleri, tarihî ve kültürel mirası hakkında bilgilendirici ve yönlendirici bilgiler içermelidir. Örneğin, Eldivan ilçesine yönelen yollarda Bülbül Pınarı Mesire Alanı, Hacı Muradı Veli Türbesi ve Eldivan Kırz Festivali hakkında bilgi veren tabelalar, ziyaretçilerin bu önemli noktaları kolayca bulmalarını sağlayabilir. Çankırı iline gelen ziyaretçiler en çok Ankara ve Kastamonu yollarını kullanmaktadır. Levhalar bu iki yolda şehre 10-20 kilometre kala ziyaretçilere kolay anlaşılır ve çekici bir şekilde Çankırı turistik yerleri hakkında bilgiler sunmalı, aynı zamanda yöre halkının kültürel ve doğal zenginliklerini tanıtmayı sağlayacak bir ortam sağlanmalıdır. Ayrıca Çankırı'da şehir içi turizm yönlendirme levhaları da ziyaretçilerin turistik yerlere kolayca ulaşmalarını sağlamak için çok önemlidir. Levhaların, ana caddeler ve kavşaklar, şehir merkezi ve meydanlar, tarihî ve kültürel mekânlar, toplu taşıma durakları ve istasyonlar gibi yoğun kullanılan alanlara yerleştirilmesi önerilmektedir. Bu levhalar, Türkçe ve İngilizce gibi yaygın dillerde, kısa açıklamalar ve mesafelerle birlikte tasarlanmalı, kolay okunabilir ve dikkat çekici olmalıdır. Bu stratejik yerleştirmeler, turistlerin Çankırı'daki deneyimlerini zenginleştirebilir ve şehri daha kolay keşfetmelerine yardımcı olabilir.

18. Çankırı Esnafına ve Halkına Turizm Bilinçlendirme Eğitimi Yapma

Turizm, şehirlerin yerel ekonomisini canlandırmanın yanı sıra kültürel etkileşimlerinin artmasına olanak sağlayabilmektedir. Çankırı son yıllarda turizm faaliyetleri açısından kendini geliştirip sektörün faydalarını görmeye başlamıştır. Ancak bu faydaların sürdürülebilirliği ve yerel halkın turizmin getirdiği fırsatlardan en iyi şekilde yararlanabilmesi için esnaf ve halkın turizm konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Esnaf ve halka turizmin ekonomik, sosyal ve kültürel önemi, hizmet kalitesinin artırılması ve müşteri memnuniyetinin sağlanması konusunda da eğitimler verilmelidir. Çankırı'da esnaf ve halka yönelik turizm bilinci eğitimi verebilecek kurumlar Çankırı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı Valiliği ve Kaymakamlıklar, Çankırı Ticaret ve Sanayi Odası, Çankırı Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB), Sivil Toplum Kuruluşları kendi uzmanlık alanlarına ve yetkinliklerine göre eğitimler verebilir. Bu tür eğitimlerin başarıya ulaşılması için kurumlar arasında iş birliği ve koordinasyon önemlidir. Bu kuruluşların birleşerek Çankırı'da esnaf ve halkın turizm bilinci kazanmasını sağlamak için kapsamlı ve etkili eğitim programları düzenlemeleri etkili bir adım olacaktır. Eğitim programı; çevreye duyarlı ve sürdürülebilir turizm uygulamalarının benimsenmesi, yerel kültür ve doğanın korunması, dijitalleşmenin önemi ve internet ile sosyal medya kullanımının nasıl etkin bir şekilde gerçekleştirilebileceğini anlatan, esnafın online pazarlama ve dijital rezervasyon sistemlerini kullanabilme becerilerini geliştirmeye yönelik olmalıdır. Bu kapsamlı eğitim programı, esnaf ve halkın turizme yönelik bakış açısını olumlu yönde değiştirerek, Çankırı'nın turistik çekiciliğini artırıp yerel ekonomiye önemli katkılar sağlayacaktır.

19. Yaren Kültürünü Rekreasyon Markası Hâline Getirme

Çankırı ve çevresinde yaşayan insanların sosyal hayatlarını, gelenek ve göreneklerini, müziklerini ve danslarını kapsayan yaren kültürü, bölge halkı için önemli bir kültür mirası olarak görülmektedir. Yarenler, geleneksel kıyafetleriyle bir araya gelirler ve müzik eşliğinde yöresel türküler söyler ve oyunlar oynarlar. Bu geleneğin temelinde dayanışma, yardımlaşma ve birlikte hareket etme anlayışı yatmaktadır. Çankırı'da yaren geleneği geçmişten günümüze taşınarak yaşatılmaya devam edilmektedir. Çankırı'nın kültürel kimliğinin bir parçası olarak değerlendirilen ve bölgenin sosyal dokusunu da içinde barındıran yaren kültürünün daha ön planla olmasını

sağlayacak çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Çankırı yaren kültürü günümüzde aktif olarak devam etmektedir ama halka kapalı olarak, genellikle Çankırı erkek esnafının haftada bir toplanarak yaptığı bir kültürdür. Bu kültürde Osmanlı'dan devam eden bir gelenek olan yoncalardaki gibi esnafın sorunları dinlenip çözümler bulunurken kusurlu esnaflara da ceza kesme uygulaması devam etmektedir. Yaren kültürü son zamanlarda özel günlerde bayramlarda ve düğünlerde gösteri şeklinde yapılmaya başlanmıştır. Bu gösterilerin daha da çoğaltılarak turizmde rekreatif bir etkinlik olarak ön plana çıkması sağlanabilir. Örneğin Urfa sıra geceleri gibi bir gösteri olarak sunulabilir. Urfa sıra geceleri de bundan yıllar önce kadınların giremediği ve sadece erkekler arasında yapılan geleneksel bir kültürdü. Yaren kültürünün de bazı tabuları yıkarak kadınların da katılabileceği bir etkinlik hâline getirilmesi önerilebilir. Çankırı'ya gelen ziyaretçilerin özellikle Cumartesi akşamları yapılan yaren kültürüne katılımlarının sağlanması ile o gece şehirde konaklamaları önemlidir. Böylelikle Çankırı'nın turizm gelirinin düşük olmasının en büyük sebebi olarak görülen günübirlik ziyaretçinin, bu gösteriye katılımı sağlanarak konaklamalı ziyaretçi olması gerçekleştirilebilir. Bu da uzun dönemde Çankırı'nın konaklamalı misafir oranının artmasına ve gelen ziyaretçilerin Çankırı'da daha fazla vakit geçirmesini sağlayarak turizm gelirlerinin artmasını olumlu yönde etkileyebilir.

20. Kırkpınar-Serçeler-Saraycık-Mülayim Yaylaları Arası Koridor Oluşturma

Yayla turizmi, doğal güzellikleri, temiz havası ve huzurlu ortamıyla son yıllarda giderek popüler olan bir turizm çeşididir. Özellikle yaz aylarında, sıcak şehir atmosferinden kaçmak isteyenler için serin ve ferah bir alternatif sunan yaylalar, genellikle yüksek rakımlarda yer aldığı için doğa yürüyüşleri, kampçılık ve fotoğrafçılık gibi açık hava aktiviteleri için ideal ortamlardır. Yayla turizmi açısından zengin olan Çankırı, yüksek rakımlı yaylaları ve temiz havasıyla ziyaretçilere huzur dolu bir ortam sunmaktadır. Özellikle Ilgaz Dağı'nda bulunan yaylalar, doğa tutkunları için eşsiz güzelliktedir. Ayrıca bu yaylalar, bitki örtüsü ve yaban hayatı açısından da oldukça çeşitlidir, bu da doğa gözlemcileri ve fotoğrafçılar için eşsiz fırsatlar sunabilmektedir. Yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının destekleriyle Ilgaz ilçesinde bulunan Kırkpınar-Serçeler-Saraycık-Mülayim yaylaları arasında bir koridor oluşturularak yayla turizmi açısından cazibe merkezi hâline getirilebilir. Özellikle bu yaylalar arasında daha nitelikli yol yapılması, yol güzergâhları üzerine yönlendirici levhaların konması önerilmektedir. Gelen ziyaretçiler için standart kamp ve karavan alanlarının oluşturulması veya uygun konaklama tesislerinin yapılması düşünülebilir. Son dönemlerde trend hâline gelen bungalov evler de yayla kenarlarına yapılarak ziyaretçilere hem doğayla iç içe hem de nostaljik konaklama imkânı sunabilir. Yayla kenarlarına yöre halkının yaptığı geleneksel el sanatları, yerel lezzetleri sunacakları tesis ve stant oluşturmaları önerilmektedir. Gelen ziyaretçiler hem doğal ortamda güzel zaman geçirirken hem de yörenin doğal lezzetlerini tatma imkânı bulabilecektir.

21. Bayramören Yamaç Paraşütünü Devamlı Hâle Getirme

Bayramören ilçesinde çok sayıda yamaç paraşütü yarışmaları ve etkinlikleri görülmektedir. Yamaç paraşütü için elverişli olan bu bölge, birçok sporsevere ev sahipliği yapmaktadır. 29 Haziran-4 Temmuz 2010 tarihlerinde Yamaç Paraşütü Dünya Kupası Ön Ayağı (Word Cup Selection Tour) ve Türkiye Şampiyonası, 23-30 Temmuz 2011 tarihlerinde Yamaç Paraşütü Dünya Şampiyonası'nın bir ayağı, 01.07.2013 tarihinde XC Uluslararası Yamaç Paraşütü Mesafe Yarışmaları düzenlenmiştir. Ayrıca yamaç paraşütüne ilgi duyan pilotlar, özellikle yaz döneminde gruplar hâlinde bölgeye gelerek ferdi uçuşlar gerçekleştirmektedir. Söz konusu uçuşlarda 239 kilometre uçan bir pilotumuz, Türkiye rekorunu da kırmıştır. Fakat 2015-2021 yılları arasında yarışmalara ara verilmiş ve bunun sonucunda birçok sporcudan tekrar yarışmaların yapılması

yönünde talepler artmıştır. Talepler üzerine tekrardan başlayan yarışmalar ve festivaller gerçekleştirilmiştir. Son olarak 4-9 Temmuz tarihlerinde düzenlenen XC Open 2023 Yamaç Paraşütü Yarışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu etkinliğin her sene aynı aylarla düzenlenerek hem yarışma hem de festival havasında geleneksel hâle getirilmesi önerilmektedir. Bireysel olarak yamaç paraşütü yapmak isteyenler için alan düzenlenmesi, belirli iniş noktalarının belirlenmesi sağlanmalıdır. Oluşturulacak bu iniş noktalarının etrafında konaklama tesisleri, yöresel lezzetler sunan stantlar ve sosyal faaliyet alanlarının oluşturulması önerilmektedir. Bayramören'e yakınlığı ile bilinen Çavundur bölgesinde de konaklama tesislerinin artırılması desteklenmelidir. Bu sayede gelen ziyaretçilerin hem konaklama yeri bulma sorununa çözüm bulunmuş olacak hem de gelen ziyaretçilerin sağlık turizmi etkinliklerinden faydalanmaları sağlanacaktır.

22. Çavundur Kaplıcaları'nın Turizm Faaliyetlerini Artırma

Çavundur, Ilgaz ilçesinde yer alan, doğal termal kaynaklarıyla ünlü bir kaplıca bölgesidir. Bu bölgedeki termal sular, özellikle sağlık turizmi açısından önemli bir yere sahiptir. Birçok sağlık problemlerine iyi geldiği ve tedavi etkisi sağladığı bilinmektedir. Bunlara örnek olarak kas iskelet sistemi sorunları, romatizmal hastalıklar, cilt rahatsızlıkları gibi sağlık problemleri sıralanabilir. Doğal sıcak su kaynaklarının yanı sıra doğal güzellikleri gelen ziyaretçilere harika bir atmosfer sunmakta, dinlenme ve yenilenme fırsatı sağlamaktadır. Konaklama imkânı da bulunan bu bölgede uzun süreli sağlık turizmi programları uygulanabilir. Çavundur Kaplıcaları hem yerel halkın hem de çevre illerden gelen misafirlerin ilgisini çeken ve turizm potansiyelini zenginleştiren önemli bir turistik destinasyondur. Bu potansiyelin daha etkili ve verimli şekilde kullanılması durumunda bölgenin cazibesi artırılabilir. Bu da gece ve gündüz aktivitelerini çoğaltarak, botanik rotalar geliştirerek sağlanabilir. Yakınlarında bulunan Sakaeli Kaya Mezarları ve Peri Bacaları, turistik potansiyeli zenginleştiren önemli iki noktadır. Doğal birer heykel gibi görünen Peri Bacaları, hem doğa tutkunlarının hem de fotoğrafçıların ilgisini çekmektedir. Bölgenin Antik Dönem'den kalma önemli arkeolojik alanı olan Sakaeli Kaya Mezarlıkları da genellikle kayaya oyulmuş şekilde oluşumlardan kaynaklı olarak ziyaretçiler tarafından ilgi görmektedir. Tarihi Bayramören Köprüsü de bölgeye yakın, önemli bir tarihi yapı olarak dikkat çekmektedir. Köprü, Osmanlı Dönemi'nde yapılmış olup taş mimari özellikleriyle dikkat çekmektedir. İnşa tarihi net olarak bilinmemekle birlikte, bölgenin tarihi yol ağlarında önemli bir rol oynamış ve ticaret yollarında stratejik bir konuma sahip olmuştur. Çavundur Kaplıcaları'nın sadece sağlık turizmi için değil de yakın mesafesinde bulunan bu tarihi ve turistik zenginlikleri ile beraber tur programları yapılması önerilmektedir.

23. Yıldıztepe Kayak Merkezi'ni Yıl Boyunca Faaliyette Tutma

Yıldıztepe Kayak Merkezi, Ilgaz ilçesine bağlı, sıkça ziyaret edilen bir kış turizmi merkezidir. Geniş kayak alanları ve çeşitli pistleri ile bilinmektedir. Bölgeye ulaşım rahat ve kolay olmaktadır. Doğal güzellikleriyle de ön planda olan Yıldıztepe; karla kaplı dağları, çam ağaçlarıyla çevrili manzaraları ve temiz havasıyla ziyaretçilerine unutulmaz bir kış deneyimi sunmaktadır. Gelen ziyaretçilere rahat bir konaklama, restoran ve kafeterya gibi olanaklarla da dinlenme olanağı sağlamaktadır. Özellikle kış aylarında kayak severler için spor olanağı sağlayan Yıldıztepe Kayak Merkezi, doğa ile iç içe bulunan ideal bir destinasyon noktasıdır. Her mevsim ziyaret edilmeye değer olan bu yer hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir. Bu ilginin çoğunluğu bölgedeki doğal güzellikler ve birçok aktivitenin içerisinden barındırmasından kaynaklanmaktadır. Doğanın sunduğu bu eşsiz güzelliklerin daha verimli bir şekilde kullanılması durumunda Yıldıztepe Kayak Merkezi bölgesinin turizm canlılığı artırılabilir. Yıldıztepe'nin rekreatif bir yaz destinasyonu olarak konumlanması için yaz aylarında yapılan etkinliklerin artırılması

önerilmektedir. İlk olarak doğa ve kamp severler için kamp ve karavan alanlarının oluşturulması gerekmektedir. Bu alanlarda ziyaretçilerin ihtiyaçlarını giderecek elektrik, su, wc, banyo, market gibi altyapıların oluşturulması önemlidir. Ziyaretçilere kamp sırasında uygulanacak farklı faaliyet ve etkinlikler, onların bölgeden daha memnun ayrılmalarını sağlayacaktır. Mevcutta bulunan uygulamalardan biri zipline tek başına yeterli olmayabilir, bunun yanı sıra macera parkı gibi eğlenceli vakit geçirilebilecek tesisler oluşturulabilir. Doğa turizmi severlerin en sevdiği etkinliklerden olan trekking rotalarının ve bisiklet yollarının oluşturulması önerilmektedir. Yıldıztepe Kayak Merkezi yapılacak bu yatırımlarla daha geniş kitlelere hitap edebilir ve yıl boyu aktif bir destinasyon hâline gelebilir.

24. Eldivan İlçesine Sakin Şehir Ünvanı Alma

Eldivan ilçesi, sakin turizm açısından doğal güzellikleri, dağları, göletleri ve yaylaları bulunan, doğa ile baş başa kalmak isteyen ziyaretçiler için ideal bir destinasyon merkezidir. Bülbül Pınarı Mesire Alanı, Eldivan ilçesinin en önemli doğal güzelliklerinden biri olup, doğa severlerin ve piknikçilerin uğrak noktalarından birisi hâline gelmiştir. Bu mesire alanı, yeşillikler içinde huzur veren bir ortam sunar ve adını, bölgedeki bülbüllerin melodik şarkılarından alır. Bülbül Pınarı, berrak suyu ve serin havasıyla, özellikle yaz aylarında serinlemek ve dinlenmek için ideal bir mekândır. Alanda bulunan piknik masaları, barbekü alanları ve çocuk oyun parkları, ailelerin rahatça vakit geçirebileceği imkânlar sunmaktadır. Ayrıca yürüyüş yolları ve doğal manzaraları ile doğa yürüyüşü yapmak isteyenler için de cazip bir yerdir. Bülbül Pınarı Mesire Alanı hem yerel halkın hem de ziyaretçilerin doğa ile iç içe, keyifli ve huzurlu vakit geçirebileceği bir alan olarak Eldivan'ın turizm potansiyelini artırmaktadır. Özellikle mesire alanı içinde bungalov evleri, gelen ziyaretçiler için eşsiz bir konaklama deneyimi sağlamaktadır. Hacı Muradı Veli Türbesi, Eldivan Seydi köyünde yer alan önemli dinî ve tarihî mekânlardan biridir. Türbe, Hacı Muradı Veli olarak bilinen ve İslamiyet'in yayılmasında önemli bir rolü olan bir din büyüğüne aittir. Ziyaretçilerine hem manevî bir huzur hem de tarihî bir atmosfer sunan türbe, aynı zamanda bölgenin kültürel mirasını yansıtır. Hacı Muradı Veli'nin burada yattığına inanılan türbe, inanç turizmi açısından büyük öneme sahiptir ve yıl boyunca çok sayıda ziyaretçi çekmektedir. Eldivan Kiraz Festivali, her yıl Haziran ayında düzenlenen ve bölgenin en önemli kültürel etkinliklerinden biridir. Bu festival, ilçenin ünlü kirazlarının hasat dönemine denk gelir ve hem yerel halkı hem de dışarıdan gelen ziyaretçileri bir araya getirir. Festival süresince düzenlenen çeşitli etkinlikler, konserler, yarışmalar ve halk oyunları gösterileri, katılımcılara keyifli anlar yaşatır. Kirazın hasadını kutlayan bu festival, aynı zamanda Eldivan'ın tarımsal zenginliklerini ve yerel ürünlerini tanıtmak için önemli bir platform sağlamaktadır. Ziyaretçiler, taze ve lezzetli kirazların tadını çıkarırken yöresel lezzetler ve el sanatları stantlarıyla da bölgenin kültürel dokusunu yakından tanıma fırsatı bulmuş olacaktırlar. Eldivan'ın turistik potansiyelinin tanıtılması için sosyal medya, internet siteleri ve basın yayın organları aracılığıyla etkili tanıtım kampanyaları düzenlenmelidir. Yakın şehirlerden hafta sonu turları düzenlenerek ilçenin doğal güzellikleri ve kültürel zenginliklerinin tanıtılması önerilmektedir.

25. Yapraklı Panayırı'nı Tekrar Hayata Geçirme

Yapraklı ilçesinde yaz aylarında gerçekleştirilen bu panayır, yerel halkın yanı sıra çevre illerden gelen ziyaretçileri de bir araya getirir. Panayır, tarihî bir geçmişe sahiptir ve bölgenin kültürel ve sosyal hayatının önemli bir parçası olmuştur. Etkinlik süresince, yerel üreticiler tarafından sunulan el yapımı eşyalar, organik gıdalar, taze meyve ve sebzeler ile çeşitli tarım ürünleri sergilenip satışa sunulmaktadır. Ayrıca, geleneksel halk oyunları, müzik ve dans gösterileri gibi kültürel etkinlikler de düzenlenir, bu da panayıra ayrı bir renk ve canlılık katmaktadır. Yerel sanatçılar ve müzik

grupları sahne olarak ziyaretçilere keyifli anlar yaşatmaktadır. Yapraklı Panayırı, sadece bir alışveriş ve eğlence mekânı olmanın ötesinde, insanların kaynaştığı, dostlukların pekiştiği, yöre kültürünün yaşatıldığı ve gelecek nesillere aktarıldığı önemli bir buluşma noktasıdır. Yapraklı Yağlı Güreşleri yaz aylarında düzenlenen ve geleneksel Türk kültürünün önemli bir parçası olan yağlı güreşin coşkuyla yaşatıldığı bir etkinliktir. Yerel halkın yanı sıra çevre illerden ve Türkiye'nin dört bir yanından gelen güreşçileri bir araya getirmektedir. Bu gibi etkinlikler, yerel ekonomiyi canlandırırken aynı zamanda bölgenin kültürel mirasının korunmasına ve tanıtılmasına da katkı sağlamaktadır. Ama maalesef son yıllarda Yapraklı ilçesinde panayır ve yağlı güreşler yapılmadığı için eski ünlerini kaybetmişlerdir. Özellikle Yapraklı Panayırı ve Yapraklı Yağlı Güreş etkinliklerinin beraber ve her yıl aynı tarihlerde yapılması önerilmektedir. İki etkinlik birleştirilerek etkinlik alanında yağlı güreşler, yöresel müzikler, halk oyunları, el sanatları sergileri ve yerel lezzetlerin sunulduğu stantlar ile çeşitli kültürel ve sosyal aktivitelerin de yer aldığı zengin bir program sunulmalıdır. Ziyaretçiler, böylece yağlı güreşleri izlerken aynı zamanda bölgenin kültürel mirasını da tanıma fırsatı bulmuş olacaktır. Etkinlik yerel ekonomiye önemli katkılar sağlayacağı gibi genç nesillerin bu geleneksel spora olan ilgisini artırabilir ve kültürel mirasın devamlılığını da sağlayabilir.

26. Etkili Bir Turizm Yönetimi Oluşturma ve Tanıtımda Bütünleşik Yaklaşımı Benimseme

2018 yılında hazırlanan Türkiye Turizm Ana Planı'nda, ulusal tanıtım ve pazarlamada markalaşmayı sağlamanın yanı sıra destinasyon özelinde tanıtım ve pazarlama faaliyetlerini yürütecek yapıların oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak ortaya konan ulusal hedeflere uygun biçimde potansiyel ulusal turizm olanaklarını belirleyerek ulusal çapta tanıtım ve pazarlama etkinliklerini yerine getirmek için 2019 yılında Türkiye Turizm ve Geliştirme Ajansı (TGA) faaliyete geçmiştir. 2021 yılı itibarıyla da T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) eş güdümünde, ulusal ve uluslararası alanda destinasyonların daha etkin tanıtımını destekleyecek İl Tanıtım ve Geliştirme Programı başlatılmış ve bu kapsamda iller bazında İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulları (İTGK) oluşturulmuştur. Böylece kurulan İTGK'ların ulusal eylem planı çerçevesinde ortaya konan ilkeler ve yaklaşım doğrultusunda, ilin turizm tanıtım ve geliştirme etkinliklerini belirlemesi ve bunları koordine etmesi, bir anlamda il sınırlarını kapsayan Destinasyon Yönetim Örgütü olarak çalışması beklenmektedir.

Destinasyon Yönetim Örgütlerinin (DYÖ) temel fonksiyonu, destinasyonun özellikle tanıtım ve geliştirme politikalarını belirlemek ve bu politikaları yerel paydaşlarla koordine ederek yürütmektir. Valiliklerin ve özellikle Valilik altında İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin öncülüğünde oluşturulan İTGK'ların, DYÖ'lerin uluslararası yapılanmasına uygun şekilde, geniş bir paydaş katılımıyla yönetilmesi gerekmektedir. Bu paydaşlar; destinasyondaki yerel yönetimler, turizm işletmeleri (seyahat acenteleri, konaklama, gastronomi ve rekreasyon işletmeleri vb.) ticari birlikler, meslek odaları, Bölgesel Kalkınma Ajansı ve uluslararası projelerde rol alabilecek sivil toplum örgütleri, kongre ve bilimsel etkinliklerde rol alan üniversiteler, spor kulüpleri vb. gibi ilde farklı faaliyet alanlarında etkinlikler yürüten yapılar olabilmektedir.

Çankırı İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu, tanıtımda DYÖ sorumluluğu ile hareket ederek Turizm Ana Planı'na uygun ve TGA tarafından ulusal hedeflere uyumlu biçimde ortaya konan *Çankırı Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'ndaki başlıkları yerine getirme ve ilin etkili tanıtımını yapma görevini üstlenmektedir. İl bazında birçok kurum ve kuruluş, bir taraftan bağımsız biçimde kendi tanıtımlarını yaparken, diğer taraftan da ilin tanıtımına da önemli destek verebilmektedir. Bu

noktada bir destinasyonun tanıtımında rol alan ulusal ve özellikle uluslararası ilişkilerde güçlü ağlara sahip paydaşların eş güdüm içinde hareket edebilmeleri önem arz etmektedir. Bu kapsamda Kurul; il tanıtımında rol alabilecek, ilde ticaret, eğitim, çevre, bilim, spor, sağlık, kültür ve sanat gibi farklı alanlarda etkinlik yürüten sivil toplum örgütlerinin, yerel yönetimin, akademinin, turizm işletmelerinin, il idari birimlerinin ve spor kulüpleri gibi kendi faaliyet alanında ulusal ve uluslararası temasları olan ve tanıtımda rol alabilen paydaşların tanıtım çabalarını bütünlük bir plan dâhilinde ele almalıdır. Kurul, her bir paydaşın il tanıtımında etkili rol alabileceği alanları belirlemeli, etki alanları içinde sorumluluklarını paylaşmalı ve bu sayede her bir paydaşın tanıtımdaki rollerinin belirlenen ortak hedef doğrultusunda şekillenmesini sağlayarak bütüncül bir politika benimsemelidir.

DYÖ sorumluluğunda hareket eden Kurul, ildeki turizm potansiyelini ve mevcut kaynakları düşünerek ortaya koyduğu markalaşma hedefi yolunda, destinasyonun tanıtım sloganı, imajı ve marka konumu hedefini farklı paydaşların eş güdümlü çabaları ile ortak hedefe yöneltmeli ve bu sayede daha hızlı ve etkili sonuç almayı sağlamalıdır.

İsmet İnönü Bulvarı No: 32
06100 Emek, Ankara

Esentepe Mahallesi Büyükdere Cad.
No: 127 Astoria AVM B Blok Kat: 4
34394 Şişli, İstanbul